

Nea Hellstén
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyönohjaaja
Opinnäytetyö, 2019

LIEDON SEURAKUNNAN RIPPIKOULUTYÖN PAIKALLISSUUNNITELMA

TIIVISTELMÄ

Nea Hellstén

Liedon seurakunnan rippikoulutyön paikallissuunnitelma

73s, 1 liite

Toukokuu 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelma

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyönohjaaja

Kirkkohallitus julkaisi uuden Rippikoulusuunnitelman 2017. Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017 määrittää seurakuntien paikallista rippikoulujen toteutusta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä Liedon seurakuntaan rippikoulutyön paikallissuunnitelma. Produktio toteutettiin vuoden 2018 aikana.

Opinnäytetyö oli produktio. Produktioon osallistui Liedon seurakunnan työntekijöitä, rippikoululaisia, isosia sekä kausityöntekijöitä. Rippikoululaisia sekä isosia haastateltiin Paikallissuunnitelman teon aikana. Yhdessä rippikoulutyötä tekevien työntekijöiden kanssa tehtiin Liedon seurakunnan rippikoulun sisältöön vaikuttavia päätöksiä. Paikallissuunnitelmasta vastuussa olleiden työntekijöiden kanssa paikallissuunnitelma rakentui nykyiseen muotoonsa. Pohjana hyödynnettiin vanhaa Paikallissuunnitelmaa.

Paikallissuunnitelmaa lähdettiin rakentamaan rippikoulutyötä tekevien työntekijöiden kanssa yhteisessä intensiivipäivässä. Päivän aikana uutta rippikoulusuunnitelmaa purettiin osiin ja tarkasteltiin sen tuomia uudistuksia. Päivässä rippikoulusuunnitelmaa käytiin läpi Liedon seurakunnan näkökulmasta katsottuna. Suurimmat rakenteelliset uudistukset Liedon seurakunnan rippikoulutyön Paikallissuunnitelmaan päätettiin edellä mainitun päivän aikana. Paikallissuunnitelman tavoitteena on yhdenmukaistaa rippikouluja sekä toimia uusien rippikoulutyötä tekevien työntekijöiden perehdyttämismateriaalina.

Kaikkia uuden rippikoulusuunnitelman tuomia muutoksia ei pystytty tuomaan uuteen Paikallissuunnitelmaan. Rajalliset työntekijämäärät sekä työntekijöiden useat rippikoulut vuoden aikana eivät mahdollistaneet kaikkia muutoksia. Esimerkiksi uuden Rippikoulusuunnitelman mukaan rippikouluryhmän tutustuminen omaan seurakuntaan toteutuu osaksi uuden Rippikoulusuunnitelman mukaisesti ja osaksi vanhan mukaan.

Liedon seurakunnan tavoitteet rippikoulussa on nuorten osallistaminen, nuorilähtöisyys, hengellisyyden vahvistaminen sekä Raamatun aseman nosto korkeammalle positiivisella tavalla. Seurakunnassa halutaan myös tukea perheitä rippikoulun aikana sekä tutustuttaa nuoria paremmin diakoniatyöhön.

Asiasanat: rippikoulu, paikallissuunnitelma, rippikoulusuunnitelma

ABSTRACT

Nea Hellstén

Local Confirmation Preparation Plan in Lieto parish

73 pages, 1 appendix

May 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services: Option in Christian Youth Work

Bachelor of Social Services

The board of directors in church published the new Confirmation Preparation Plan in 2017. A Great Miracle – Confirmation Preparation Plan 2017 define how confirmation school should be executed locally. The purpose of this thesis was to make a local Confirmation Preparation Plan for confirmation school in Lieto parish. The production was executed during 2018.

This thesis was a production. The employee of Lieto parish, confirmation school participants, young confirmed volunteers and seasonal workers took part in the production. The participants in confirmation class and young confirmed volunteers were interviewed when the Local Confirmation preparation Plan was made. The Decisions that influenced the content of the Lieto parish confirmation school were made together with the employees of confirmation school. With the responsible employees of the Confirmation Preparation Plan the Local Confirmation Preparation Plan was built on its current form. The old local confirmation preparation plan was used as basis.

Lieto parish arranged an intensive day for all the workers who work with the confirmation school. In the intensive day the new Confirmation Preparation Plan was thoroughly processed and the workers search for new reforms which concern Lieto parish. Major structural reforms were decided during intensive day. The purpose of Local Confirmation Preparation Plan is to be used as orientation material for new employees and also unify confirmation school groups in Lieto parish.

Every new reformses could not be included in new Local Confirmation Preparation plan. Limited resources and several confirmation school groups for employees did not allow to execute all changes for Local Confirmation Preparation Plan. Example confirmation school participants are partly exploring own parish along new Confirmation Preparation Plan and partly along old plan.

Purpose in confirmation school ar Lieto parish is that the young people are involved, heard and have influence, strengthening the participants in their faith and rising the Bible higher with positive way. Lieto parish wants to support families during confirmation school and let the young participants know better about diaconia.

Keywords: confirmation school, local confirmation preparation plan, confirmation preparation plan

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITE	5
3 RIPPIKOULUA OHJAAVAT ASIAKIRJAT JA SISÄLLÖT	6
3.1 PAIKALLINEN SUUNNITTELU RIPPIKOULUSUUNNITELMAN AVULLA.....	6
3.2 KIRKKOLAKI JA -JÄRJESTYS	9
3.3 SAKRAMENTIT JA KONFIRMAATIO RIPPIKOULUSSA.....	10
4 TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	14
4.1 LIEDON KUNTA	14
4.2 LIEDON SEURAKUNTA	16
5 RIPPIKOULU SUOMESSA.....	19
5.1 KRISTILLINEN KASVATUS	19
5.2 RIPPIKOULUTOIMINTA SUOMESSA.....	22
5.3 RIPPIKOULUN MERKITYS	25
6 ROOLEJA RIPPIKOULUSSA	28
6.1 OSALLISUUS RIPPIKOULUSSA.....	28
6.2 ERILAISET OPPIJAT RIPPIKOULUSSA	29
6.3 ISOSET JA KIRKON TYÖNTEKIJÄT RIPPIKOULUSSA.....	31
7 PAIKALLISSUUNNITELMAN TOTEUTUS OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN AIKANA.....	35
7.1 NUORILLE JÄRJESTETTY KYSELY INTENSIIVIPÄIVÄN TUKENA.....	35
7.2 PAIKALLISSUUNNITELMAN VALMISTUMINEN	39
8 POHDINTA JA ARVIOINTI	44
LÄHTEET.....	51
LIITE 1 - PAIKALLISSUUNNITELMA.....	55

1 JOHDANTO

Rippikoulu on tärkeä osa suomalaista nuorisokulttuuria ja se tavoittaa suuren osan maamme nuorista. Rippikouluja kehitetään jatkuvasti ja rippikoulusuunnitelmia uudistetaan säännöllisesti. Vuonna 2001 Kirkkohallitus julkaisi Elämä – Usko – Rukous – rippikoulusuunnitelman, jota noudatettiin rippikouluja toteuttaessa, kunnes vuoden 2017 Rippikoulusuunnitelma julkaistiin. Osallistamiseen, nuorisolähtöisyyteen sekä tapaamisten runkoon tähtäävä Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017 tulee vähitellen käyttöön Suomen seurakunnissa seuraavien vuosien aikana.

Oleellinen osa rippikoulujen toteuttamista on niiden suunnittelu. Paikallissuunnitelma ohjaa rippikouluja seurakunnan sisällä sekä yhdenmukaistaa niitä. Paikallissuunnitelman tarkoitus on koota paikalliset erityispiirteet ja rippikouluja koskevat käytännöt ensisijaisesti työntekijöitä varten. Paikallissuunnitelma toimii myös erinomaisena perehdyttämismateriaalina esimerkiksi kesätyöntekijöille. Paikallissuunnitelmaa voidaan hyödyntää lisäksi toiminnan seurantaan, arviointiin sekä tulevaisuuden ennakkointiin ja suunnitteluun.

Tämän työelämlähtöisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa Liedon seurakunnalle rippikoulutyön paikallissuunnitelma. Tavoitteena oli koota Liedon seurakunnan rippikoulun toiminnalliset ja sisällölliset linjaukset yksiin kansiin. Paikallissuunnitelman tarkoituksena on tukea työntekijöitä rippikoulun suunnittelussa ja toteuttamisessa Liedon seurakunnassa. Täten tavoitteena oli selkeyttää rippikoulun kokonaisuutta ja yhdenmukaistaa Liedon seurakunnan rippikouluja.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITE

Opinnäytetyö on produktio, jonka päämääränä oli rippikoulutyön Paikallissuunnitelman teko. Paikallissuunnitelma tehtiin Liedon seurakunnalle. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada Paikallissuunnitelma noudattamaan Rippikoulusuunnitelma 2017:n uudistuksia sekä tuoda uusia näkökulmia Liedon seurakunnan rippikoulutyöhön.

Liedon seurakunta on Varsinais-Suomessa sijaitseva keskikokoinen seurakunta. Liedon seurakunnan alueella asuu noin 20000 asukasta, joista seurakuntaan kuuluu noin 15000 jäsentä. Rippikouluja Liedon seurakunnissa järjestetään vuosittain 11-12. Rippikouluja tekee moniammatillinen rippikoulutyötiimi, johon kuuluu nuorisotyönohjaajat, papit, kanttorit sekä diakoneja. Rippikouluihin palkataan myös kausityöntekijöitä, jotka ovat seurakunnan isoskoulutuksen suorittaneita täysi-ikäisiä nuoria. Rippikouluryhmiin kuuluvat myös isoset, joita palkataan yhteen rippikouluun 10-12.

Liedon seurakunnan rippikoulutyön Paikallissuunnitelma päätettiin muokata Rippikoulusuunnitelma 2017:sta mukaiseksi jo alkuvuodesta 2016. Seurakunnan nuorisotyönohjaaja kertoi seurakunnan tarpeesta ja kysyi mahdollisuutta tehdä opinnäytetyö produktiona, jonka tuotteena seurakunta saisi uuden paikallissuunnitelman. Opinnäytetyö on siis työelämälähtöinen ja vastaa todelliseen tarpeeseen.

Paikallissuunnitelman tavoitteiksi muodostui valmistuminen syksyyn 2018 mennessä sekä sen sisällöllinen vastaaminen Rippikoulusuunnitelma 2017:sta tuomiin uudistuksiin. Seurakunnan työntekijöiden kanssa yhdessä kokousten avulla muodostui päätöksiä, jotka määrittivät Paikallissuunnitelman sisältöä. Päätösten avulla valmistui Paikallissuunnitelma Liedon seurakuntaan.

3 RIPPIKOULUA OHJAAVAT ASIAKIRJAT JA SISÄLLÖT

3.1 Paikallinen suunnittelu Rippikoulusuunnitelman avulla

Rippikoulusuunnitelma ei ole varsinainen opetussuunnitelma, mutta on tyyliltään samankaltainen. Rippikoulusuunnitelma pitää sisällään viittauksia kirkon lainsäädäntöön ja piispojen antamiin ohjeisiin. Uusin rippikoulusuunnitelma on vuodelta 2017, jolloin julkaistiin Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017. Uusi Rippikoulusuunnitelma jäljittelee vuoden 2001:n Rippikoulusuunnitelmaa. Rippikoulusuunnitelma 2017 vahvistaa, syventää ja mallintaa rippikoulusuunnitelma 2001:n keskeisiä linjauksia. Esimerkiksi puolen vuoden kesto, seurakuntayhteys, tiimimäinen työote, ovat jatkumoa edeltävästä rippikoulusuunnitelmasta. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 8.)

Uusi Rippikoulusuunnitelma kehittää rippikoulua huomioiden erityisesti toimintaympäristön muutoksen. Vuoden 2017 Rippikoulusuunnitelmassa päivitetään sitä kehittämistyötä, jota seurakunnassa on tehty ja tehdään. (Suomen ev.lut kirkko. Uudistukset ja hankkeet. Rippikoulusuunnitelma uudistuu.) Rippikoulusuunnitelma 2017 on linjassa Isoja ihmeitä – Isostoiminnan linjaus 2016:n kanssa. Rippikoulu ja isostoiminta liittyvät toisiinsa vahvasti. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 8.)

Rippikoulusuunnitelma 2017 kehittää rippikoulua yhä nuorilähtöisemmäksi. Pääsanoma koko Rippikoulusuunnitelmassa on, että jokainen nuori on ihme. Nuoret ovat rippikoulun subjekteja, joiden kuulluksi tulemistä ja osallisuutta vahvistetaan tietoisesti. Rippikoululaiset ovat osa rippikouluryhmää, samalla tavalla kuin isokset tai nuorisotyönohjaaja. Rippikoululaiset eivät ole tekemisen kohde, vaan heidän kanssaan tehdään yhdessä. Samalla vahvistetaan perheiden kohtaamista ja rippikoulun yhteisöllisyyttä. Suuri Ihme – rippikoulusuunnitelmassa näkyy kokonaisvaltainen kristillinen ihmiskäsitys ja monipuolinen käsitys oppimisesta. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 8.)

Näkökulmat uskosta, rukouksesta ja ihmisen elämästä nähdään kokonaisuutena, jotka liittyvät kristityn elämässä yhteen. Rippikoulusuunnitelmassa lisätään erityisesti ehtoolliskasvatusta. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 8.) Rippikoulun juuret ovat itsenäiselle ehtoolliselle valmistamista. Uuden Rippikoulusuunnitelman mukaan on suositeltavaa osallistua rippikoulun aikana useita kertoja rippikouluryhmän yhteisessä jumalanpalveluksessa ehtoolliselle yhdessä rippikoulun ohjaajan kanssa. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 13.)

Rippikoulu opettaa ja totuttaa rippikoululaisia hoitamaan hengellistä elämäänsä käymällä säännöllisesti ehtoollisella. Rippikoululaisten osallistumista seurakunnan toimintaan kehitetään ryhmän yhteisillä osallistumisilla seurakunnan tilaisuuksiin ja toimintaan. Aiempaa vahvemmin panostetaan nuoren ymmärtämiseen, että seurakunta on hengellinen yhteisö ja opittaisiin kirkon jäsenyyden merkityksestä. Konfirmaatiota rippikoulusuunnitelma ohjaa olemaan yhä enemmän nuorten, perheiden ja seurakunnan yhteiseksi juhlaaksi. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 8.)

Seurakunnan työntekijät yhdessä seurakuntalaisten kanssa ovat itse parhaita arvioimaan oman seurakunnan tarpeita ja resurssien riittävyyttä. Seurakunnissa laaditaan rippikoulujen paikallissuunnitelma, johon seurakunnan rippikoulut perustuvat. Paikallissuunnitelma on ensisijaisesti työntekijöille, jotta kaikilla rippikoulutyötä tekevillä työntekijöillä on samankaltaiset toteutustavat. Paikallissuunnitelma varmentaa rippikoulujen laatua, nuorten tasapuolista kohtelua sekä tiedon kulkua esimerkiksi uusien työntekijöiden kohdalla. Paikallissuunnitelman avulla rippikoulutyö on kaikkien työntekijöiden tekemänä tasalaatuista. Paikallissuunnitelma antaa tilaa erilaisten työntekijöiden persoonille ja toteutustavoille. Paikallissuunnitelmaa noudattaessa seurakunnan rippikoulut ovat rakenteeltaan ja suurimmaksi osaksi sisällöltään yhdenmukaisia. Useimmiten paikallissuunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi ja sitä arvioidaan ja tarkastetaan vuosittain. Uusien rippikoulusuunnitelmien myötä paikallissuunnitelmille on hyvä tehdä huolellisempi tarkistus, vastaako suunnitellut asiat uutta rippikoulusuunnitelmaa. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 66-67.)

Paikallissuunnitelmat koostuvat useimmiten neljästä eri osiosta. Ensimmäinen osio kuvailee toimintaympäristöä. Tähän osioon kirjataan esimerkiksi ikäluokkien koko menneiltä vuosilta sekä tulevaisuuden ennusteet. Toiseen osioon kirjataan rippikoulun toteutuksen paikalliset periaatteet. Näitä paikallisia periaatteita ovat esimerkiksi konfirmaatioiden suunnittelu ja kulku, isosten valinnat, rippikoululeirien rakenne sekä erilaiset pedagogiset ratkaisut. Kolmanteen osioon kuuluvat rippikouluihin liittyvä viestintä, tiedottaminen ja markkinointi. Esimerkiksi onko vanhempainiltoja ja miten kotiin huoltajille viestitään. Viimeiseen osioon tulevat kaikki liitteet. Mahdollisia liitteitä on esimerkiksi leirissäännöt, isossopimukset ja turvallisuusohjeistukset. (Rippikoulusuunnitelma 2017 66.)

Liedon seurakunnan edeltävä paikallissuunnitelma pohjautui osaksi vuoden 2001:n ja osaksi vuoden 2017:sta Rippikoulusuunnitelmiin. Uusi Paikallissuunnitelma (Liite 1) rakennettiin vuoden 2017 Rippikoulusuunnitelman pohjalta. Pohjana käytettiin Liedon seurakunnan edeltävää Paikallissuunnitelmaa, mutta sekä runkoon, että sisältöön tehtiin suuria muutoksia. Paikallissuunnitelman runko koostettiin sillä ajatuksella, että sitä voisi hyödyntää tulevaisuudessa perehdyttämismateriaalina. Paikallissuunnitelmaan kirjattiin myös rippikoulun toteutukseen liittyviä asioita, jotka ovat perusasioita rippikoulussa, jotta Paikallissuunnitelma toimisi myös perehdyttämismateriaalina. Liedon seurakunnan Paikallissuunnitelma on pituudeltaan 18 sivua. Paikallissuunnitelmaa rakennettiin pitkällä aikajaksolla, koska suunnitelma on yksi tärkeimmistä seurakunnan rippikoulutyön kulmakivistä. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

3.2 Kirkkolaki ja -järjestys

Kirkkolaissa (L 1054/1993) säädetään valtion ja kirkon suhteesta, kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta. Kirkkolakiin muutokset hyväksyy eduskunta kirkolliskokouksen ehdotuksesta. (Sakasti. Päätöksenteko. Lainsäädäntö. Kirkkolaki.) Kirkolla on yksinoikeus ehdottaa kirkkolakiin muutoksia kaikesta, mikä koskee ainoastaan kirkon omia asioita, sekä kirkkolain muuttamista ja kumoamista. Kirkon ehdotuksen tekee kirkolliskokous. Kirkolliskokouksen ehdotuksen tutkiminen ja vahvistaminen on tasavallan presidentin ja eduskunnan tehtävä. Kirkolliskokouksella on myös oikeus tehdä esityksiä kirkkoa koskevasta muusta lainsäädännöstä. (Kirkkolaki L 1054/1993.)

Kirkkolain mukaan kirkon tehtävää toteuttaakseen seurakunta huolehtii jumalanpalvelusten pitämisestä, kasteen ja ehtoollisen toimittamisesta sekä muista kirkollisista toimituksista, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä. (Kirkkolaki L 1054/1993.) Kirkkolaissa ei mainita rippikoulutyöstä, lukuun ottamatta kasvatuksen ja opetuksen toteuttamisesta. Kirkkojärjestys avaa rippikoulua koskevia säännöksiä kirkkolakia laajemmin. Kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta säädetään tarkasti kirkkolaissa. Kirkon toiminnasta annetaan tarkempia määräyksiä kirkkojärjestyksestä. Sekä kirkkolaissa, että kirkkojärjestyksessä säädetään työntekijöistä ja hallinnosta. (Sakasti. Päätöksenteko. Lainsäädäntö. Kirkkolaki.)

Kirkkojärjestys (L 1055/1993) sisältää säännökset kirkon toiminnasta ja hallinnon toiminnan reunaehdoista. Kirkkojärjestyksen laatii ja hyväksyy Kirkolliskokous. (Sakasti. Päätöksenteko. Lainsäädäntö. Kirkkojärjestys.) Kirkkojärjestyksen (L 1055/1993) mukaan vanhempien ja huoltajien tulee antaa lapsille kristillistä kasvatusta ja kirkon tunnustuksen mukaista opetusta. Kummien ja seurakunnan tulee tukea vanhempia ja huoltajia tässä kasvatus- ja opetustyössä. (Kirkkojärjestys L 1055/1993.) Kirkkojärjestys koskee vain evankelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvia. (Sakasti. Päätöksenteko. Lainsäädäntö. Kirkkojärjestys).

Kirkkojärjestyksessä ei mainita nuorisotyöstä, eikä muusta kasvatuksellisesta työstä rippikoulua lukuun ottamatta. Kirkkojärjestys velvoittaa jokaista seurakuntaa järjestämään rippikoulua. Kirkkojärjestyksen mukaan rippikoulussa nuoria tulee perehdyttää kirkon yhteiseen uskoon ja ohjata elämään seurakunnan yhteydessä. (Sakasti. Päätöksenteko. Lainsäädäntö. Kirkkojärjestys.) Rippikoulua pitää johtaa joko pappi tai lehtori. Opettajina toimii rippikoulun johtajan lisäksi kanttorit, nuorisotyönohjaajat ja muut seurakunnan viranhaltijat siten kuten seurakunnan rippikoulun paikallissuunnitelmassa määrätään. Kirkkojärjestys määrää pitämään yksityistä rippikoulua, jos tarve vaatii. (Kirkkojärjestys L 1055/1993.)

3.3 Sakramentit ja konfirmaatio rippikoulussa

Rippikoulussa on läsnä molemmat pyhät sakramentit: kaste ja ehtoollinen. Rippikouluun voi osallistua kristillisen kasteen saaneet sekä nuoret, jotka kastetaan ennen konfirmaatiota. Rippikoulussa palataan takaisin kasteen juurille ja pohditaan Pyhän Hengen lahjoittamaa uskoa. Kasteessa päästään osalliseksi Jumalan armosta sekä tullaan Kristuksen opetuslapseksi ja seurakunnan jäseneksi. Rippikoulu on ikään kuin koolla oleva seurakunta, joka lukee Raamattua, rukoilee, viettää jumalanpalveluksia, käy ehtoollisella ja oppii yhdessä. Näin he voivat vahvistua kasteessa saamassaan uskossa tai heissä voi Pyhän Hengen vaikutuksesta syntyä usko Jumalaan. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 12-13.)

Toinen pyhä sakramentti, ehtoollinen, on vahvasti esillä uudessa rippikoulusuunnitelmassa. Ehtoollinen on Jeesuksen asettama pyhä ateria ja tarkoitettu jokaiselle kristitylle uskon vahvistukseksi. Ehtoolliselle voi osallistua, vaikka sen merkitystä ei nuori täysin ymmärtäisikään. Uusi rippikoulusuunnitelma kannustaa rippikouluryhmiä osallistumaan yhdessä ehtoolliselle useita kertoja ennen konfirmaatiota- (Rippikoulusuunnitelma 2017, 13.) Kun rippikoulun aikana käydään useita kertoja ehtoollisella, nuori saa kokemuksia, joiden avulla hän peilaa ja syventää omaa käsitystään ehtoollisesta ja sen merkityksestä. Yhdessä vietetyt ehtoolliset ovat myös oiva paikka rippikoululaiselle oppia toisten esimerkistä, miten ehtoollisella toimitaan. Isot ja työntekijät omaavat tärkeän esimerkin roolin yhteisissä ehtoollisen vietoissa. Rippikouluryhmän yhteinen ateriyhteys myös lisää keskinäistä luottamusta, ystävyyttä sekä ryhmän yhteyttä. (Ahtiainen 2012, 139.)

Liedon seurakunnan Paikallissuunnitelmaan (LIITE 1) tuli suuria muutoksia Rippikoulusuunnitelma 2017 myötä, varsinkin ehtoollisen osalta. Liedossa ehtoollisella opetellaan käymään ryhmän kanssa yhdessä, sekä valmistelevaan messuja. Jokainen ryhmä siis opettelee messun käytäntöjä ja merkitystä niihin yhdessä osallistumalla sekä itse suunnittelemalla. Oma ryhmä tulee näin entistä tutummaksi ja ryhmää osallistetaan seurakunnan arkeen aiempaa enemmän. Viime vuosien aikana ehtoolliselle osallistuminen on ryhmästä riippuen tapahtunut vasta konfirmaatiossa. Nyt uudessa paikallissuunnitelmassa on tehty linjaus, jonka mukaan ryhmä osallistuu ehtoolliselle yhdessä jo ennen intensiivijakson alkua. Osa ryhmistä saattaa osallistua ehtoolliselle useammankin kerran ennen konfirmaatiota, mutta linjauksen johdosta jokainen rippikoululainen pääsee Liedon seurakunnassa osallistumaan ehtoolliselle ennen intensiivijakson alkua.

Konfirmaatio on rippikoululaisten, heidän läheistensä ja koko seurakunnan yhteinen juhla. Nuoret tunnustavat uskonsa yhdessä seurakunnan kanssa, rukoilevat yhdessä ja heidän puolestansa rukoillaan. Konfirmaatiossa Jumala vahvistaa ja siunaa nuoria sekä yksilöinä että osana seurakuntaa. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 16). Kummien osallistuminen nuorten siunaamiseen vahvistaa toimituksen liittymistä kasteeseen ja korostaa kummin tehtävän merkitystä. Konfirmaatiossa ei vahvisteta kastetta vaan vahvistetaan kastettua ja hänen uskoaan. (Pruuki 2010, 50.)

Konfirmaatio ei ole rippikoulusta irrallinen juhla vaan rippikoulun luonnollinen jatkumo. Koko rippikoulu voidaankin täten nähdä pitkänä valmistautumisena konfirmaatioon. Juhla kannattaa suunnitella yhdessä nuorten kanssa rippikoulun edetessä. Konfirmaatio on nuorten oma juhla, ja sen tulisi olla juuri konfirmoitavien näköinen. Samalla nuorten osallisuutta tulee huomioitua sekä korostettua. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 16.)

Kun nuoret itse pääsevät suunnittelemaan konfirmaatiota, lopputuloskin on monipuolisempi kuin työntekijöiden toteuttama jumalanpalvelus. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 16.) Rippikoulun aikana tapahtuva yhteinen suunnittelu lisää rippikouluryhmän yhteenkuuluvuutta sekä luottamusta. Nuorille on tärkeää korostaa, että kysymyksessä on nuorten oma juhla, jolla on arvokas hengellinen ja yhteisöllinen sisältö. (Pruuki 2010, 50-51.)

Konfirmaation myötä nuoret saavat uusia oikeuksia, joista on tärkeää puhua jo rippikoulun aikana. Konfirmoitu voidaan vihkiä kirkollisesti avioliittoon sekä voi toimia kastettavan kummina. Konfirmaation myötä nuori saa oikeuden asettua ehdolle seurakuntavaaleissa hänen ollessa täysi-ikäinen. Konfirmaation jälkeen nuori saa myös osallistua ehtoolliselle itsenäisesti. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 16.)

Liedon seurakunnassa konfirmaatiot järjestetään mahdollisimman pian intensiivijakson päätyttyä. Pääasiassa konfirmaatiomessut järjestetään sunnuntaisin, mutta useiden konfirmaatioiden osuessa samalle viikonlopulle, järjestetään konfirmaatiomessuja myös lauantaisin. Liedon seurakunnan paikallissuunnitelmaan on ohjeistettu tarkasti, että konfirmaatio on juuri nuorten juhla. Paikallissuunnitelmassa ohjeistetaan työntekijöitä valmistelevaan ja toteuttamaan messut yhdessä nuorten kanssa.

Liedon seurakunnan Paikallissuunnitelmaan on kirjattu, että konfirmaation suunnitteluun tulisi käyttää paljon aikaa intensiivijaksolla yhdessä nuorten kanssa, jotta juhlasta tulisi juuri kyseisen rippikouluryhmän nuorten näköinen. Liedon seurakunnassa on yhteinen konfirmaatiomessukaava, josta on tehty oma ohjelma-lehtinen. Kaikki konfirmaatiot siis rakentuvat samalle pohjalle, mutta sisällöstä ja toteutustavasta nuoret saavat päättää yhdessä rippikouluryhmän työntekijöiden kanssa. Konfirmaatio on oiva tilaisuus osallistaa koko rippikouluryhmää isosia myöten.

4 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

4.1 Liedon kunta

Lieto on kunta Varsinais-Suomen maakunnassa. Liedon historia ulottuu kivikaudelle saakka. Nykyisen Liedon syntymävuotena pidetään vuotta 1331, jolloin Lieto ensi kerran mainitaan asiakirjoissa. Aurajoki ja ihmisten vuosisatojen aikana muokkaama kansallismaisema antavat arvokkaat kehukset nykyiselle Liedolle. Lieto on alun perin maatalous voittoinen kunta ja maaseutumaisuus on säilynyt tähän päivään saakka. Vaikka Turku sijaitsee Liedon keskustasta 10 kilometrin päässä, on Lieto pysynyt kuntana ja säilyttänyt alueen maaseutumaisena. (Liedon Museo. Historia.) Liedossa maiseman rungon muodostavat Aurajoki, sen sivujoki Savijoki sekä Paimionjoki. Jokien laaksoihin keskittyvät pellot, perinteiset kylämiljööt ja uudempi taajama-asutus. Ympäristöä on muovannut pitkä kulttuurihistoria. Laajat viljellyt tasangot niitä kehystävine selänteineen leimaavat laajalti maisemaa. (Liedon kunta. Ympäristö ja luonto.)

Lieto on kasvava ja vireä kunta keskellä Lounais-Suomalaista kulttuurimaisemaa. Liedosta on erittäin hyvät julkiset yhteydet Turkuun. Liedon keskustan läpi kulkee iso valtatie 10, jota pitkin julkisilla yhteyksillä pääsee myös esimerkiksi Hämeenlinnaan. Liedosta löytyvät hyvät ja toimivat julkiset ja yksityiset palvelut. Liedossa urheilu on vahva elementti, joten urheiluseuroja löytyy monenlaisia. Liedosta löytyy useita urheilukenttiä, jäähalli, jalkapallokenttiä, uimahalli ja liikuntahalleja. Liedossa on myös erinomaiset mahdollisuudet luonnossa liikkumiseen. (Liedon kunta. Asuminen.)

Lieto palkittiin 2018 Suomen parhaana keskisuurena kuntana Suomen Yrittäjien valtakunnallisessa Elinkeinopoliittinen mittaristo 2018 -kyselyssä. Samalla Lieto sai tunnustuksen Varsinais-Suomen yrittäjämysteisin kuntana. Liedossa hyvää elinkeinopolitiikkaa kehitetään käytännön teoilla ja hyvällä yhteistyöllä sekä Liedossa toimivien että myös Lietoon tuloaan harkitsevien yrittäjien ja yritysten kanssa. (Liedon kunta. Työ ja yrittäminen.)

Liedon kunnan asukasluku on 30.11.2018 ollut 19807, eli kunnan alueella asui hieman alle 20 tuhatta henkeä. Liedon kunta on lapsiperhevoittoinen kunta, joka sijaitsee Varsinais-Suomessa. Pinta-alaltaan Lieto on 303 km². (Liedon kunta. Lieto-info, Tilastotietoa Liedosta.)

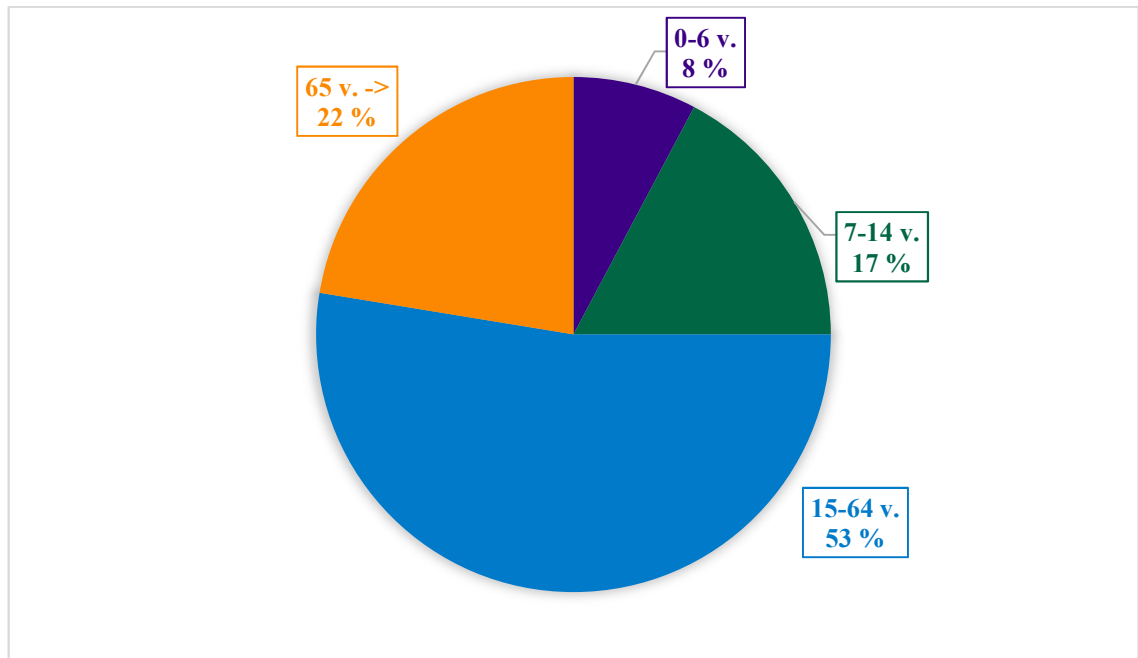
Asukasluku on Liedossa noussut tasaisesti. Vuonna 2004 Liedon kunnassa asui 16766 henkeä, kun korkeimmillaan heinäkuussa 2018 asukasluku oli jopa 19834. Tarvasjoen liittyminen Lietoon nosti väestölukua 1959 hengellä. (Liedon kunta. Lieto-info. Tilastotietoa Liedosta. Liedon kunnan väestöluvun kehitys.) Valtioneuvosto käytti ensimmäistä kertaa oikeuttaan liittää toinen kunta toiseen vastoin kuntien tahtoa. Tarvasjoen kunta pakkoliitettiin Liedon kuntaan 1.1.2015. (Shoja 2014.)

Taulukko 1. Liedon kunnan väestörakenne vuonna 2017. (Kuntaliitto. Asiantuntijapalvelut. Talous. Kuntien väestö ja ikärakenne).

Kunta	Kaikki	0-6V.	7-14 v.	15-64 v.	65->
Lieto	19596	1741	3962	11994	5119

Edellä on Taulukko 1, jossa on tarkat lukemat Liedon kunnan väestörakenteesta. Lukemat ovat taulukoitu 31.12.2017. Liedossa asuu melko yhtäläinen määrä alle 15-vuotiaita ja yli 65-vuotiaita. Alle 15-vuotiaita on ollut 5703 ja yli 65-vuotiaita 5119. Kun mukaan huomioidaan kaikki alaikäiset Liedossa, on alaikäisiä enemmän kuin 65-vuotiaita. Yli 65-vuotiaiden sarakkeesta on 1479 yli 75-vuotiaita. Juuri eläkkeelle jääneitä/jääviä on siis Liedossa enemmän, kuin yli 75-vuotiaita. Työikäisiä Liedossa on suurin osa väestöstä. Liedossa kannustetaan yrittäjyyteen ja työpaikkoja on hyvin saatavilla kunnan alueella. Turku tarjoaa lähimpänä suurkaupunkina myös useille lietolaisille työpaikkoja.

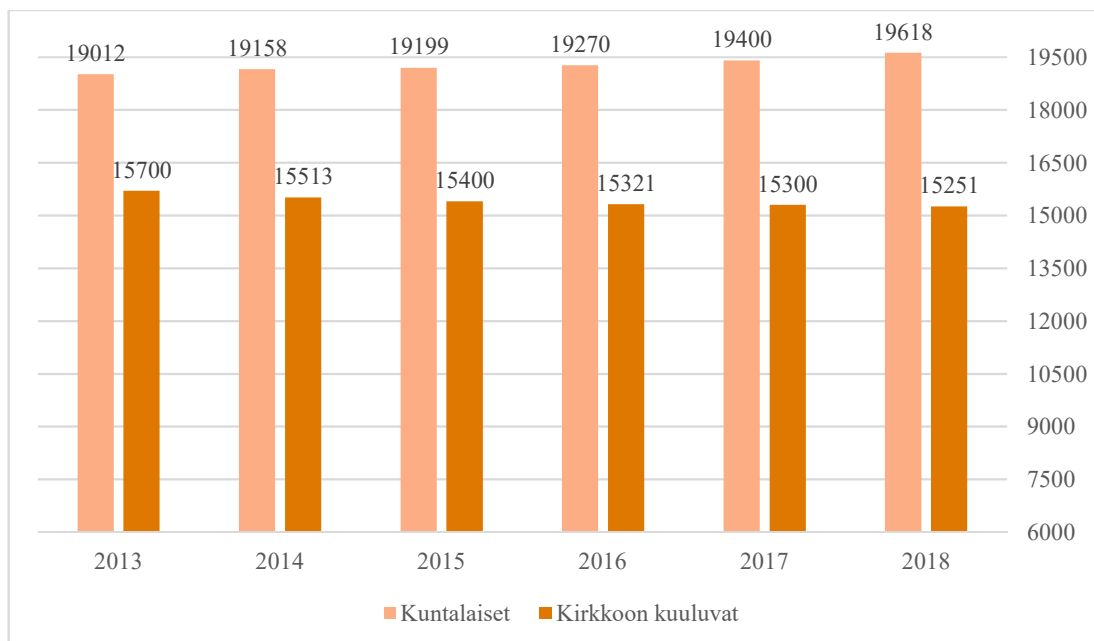
Alla olevassa Kuvio 1:ssä on koottu ympyräkuvio havainnollistamaan väestörakennetta. Suurin osuus kuviosta kuuluu työikäisille (15-64 v.) Kuviossa 7-14 v. ja yli 65-vuotiaat ovat toisiaan vastaavat muutaman prosenttiyksikön erolla. Selkeästi pienimmäksi jää alle kouluikäiset (0-6 v.), ja on yllättävän paljon pienempi kuin kouluikäisten (7-14 v.) osuus. Tätä mahdollisesti selittää Turku, mistä monet muuttavat pienempiin maalaiskuntiin lasten mennessä kouluihin.

Kuvio 1. Liedon kunnan väestörakenne prosentteina vuonna 2017. (Kuntaliitto. Asiantuntijapalvelut. Talous. Kuntien väestö ja ikärakenne).

4.2 Liedon seurakunta

Liedon seurakunta on melko laajalla alueella toimiva seurakunta. Seurakuntaan kuuluu Tarvasjoen kappeliseurakunta, joka tuli osaksi seurakuntaa tammikuussa 2015 kuntaliitoksen myötä. Liedon seurakunnan alueella on kolme kirkkoa; Tarvasjoen kirkko, Liedon kirkko (Pyhän Pietarin kirkko) sekä Littoisten kirkko. Seurakunnalla on erilaista toimintaa ympäri Liedon kuntaa ja jokaisesta suuresta kylästä löytyy toimitiloja. Varsinkin lapsiperheiden toiminta on levittäytynyt laajasti. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

Kuvio 2. Liedon seurakunnan jäsenluvut vuosina 2013-2018. (Suomen ev.lut kirkko. Tietoa kirkosta. Tilastotietoa. Jäsenet. Seurakuntien jäsentilastot, 2013-2018.), (Liedon kunta. Lieto-info. Tilastotietoa Liedosta. Asukasluvun kehitys Liedossa.)

Edellä olevassa Kuvio 2:ssa on luvut Liedon seurakunnan jäsenmääristä, sekä Liedon kunnan asukkaista. Luvut ovat jokaisen vuoden ensimmäisestä päivästä. Kuviosta näkyy, kuinka asukasmäärä on noussut, mutta kirkkoon kuuluvien määrä on laskenut. Vuonna 2013 Liedon seurakuntaan kuului 83% kunnan asukkaista. Kun taas vuonna 2018 kirkkoon kuului enää 79%. Ero ei prosentuaalisesti ole suuri, mutta kyse on kuitenkin noin 400 ihmisestä. (Suomen ev.lut kirkko. Tietoa kirkosta. Tilastotietoa. Jäsenet. Seurakuntien jäsentilastot, 2013-2018.), (Liedon kunta. Lieto-info. Tilastotietoa Liedosta. Asukasluvun kehitys Liedossa.)

Kuvio 2:sta voi huomata kunnan väkiluvun kasvun, joka on vuosien 2013-2018 aikana kasvanut jokaisena vuotena. Asukkaita on 2018 400 henkeä enemmän Liedon kunnassa kuin vuonna 2013. Liedon seurakunta ei ole kasvattanut jäsenmääräänsä hyvästä muuttoliikkeestä huolimatta. Jäsenmäärä on tippunut noin sadalla hengellä vuotta kohden. 2013 ja 2014 vuosien välinen jäsenmäärä eroaa jopa noin 200 hengellä, kun taas vuoden 2016 ja 2017 ero on vain noin 20 henkeä. (Suomen ev.lut kirkko. Tietoa kirkosta. Tilastotietoa. Jäsenet. Seurakuntien jäsentilastot, 2013-2018.), (Liedon kunta. Lieto-info. Tilastotietoa Liedosta. Asukasluvun kehitys Liedossa.)

Liedon seurakunnassa järjestetään vuosittain 11-12 rippikoulua. Yksi rippikoulu järjestetään hiihtolomalla, loput rippikoulut kesän aikana. Rippikouluista yksi on päivärippikoulu, muut ovat leiririppikouluja. Omassa leirikeskuksessa järjestetään kesän aikana viisi-kuusi leiririppikoulua, muut viisi-kuusi rippikoulua järjestetään muissa leirikeskuksissa. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

Liedon seurakunnassa järjestetään isoskoulutusta, johon vuosittain osallistuu noin 160 nuorta. Ensimmäisen vuoden isoskoulutettavia on noin 100, toisen vuoden koulutettavia noin 50 ja kolmannen vuoden koulutettavia noin 30. Kaikki ensimmäisen vuoden isokset pääsevät hakemilleen rippileireille sekä muille seurakunnan leireille, vanhemmat isokset täyttävät loput paikat. Isosia palkataan leiririppikouluihin 10-12 ja isokset toimivat pareittain. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

Liedon seurakunta palkkaa vuosittain rippikouluihin sekä muuhun seurakunnan leiritoimintaan vanhoja seurakunnan nuoria, jotka ovat täysi-ikäisiä. Talvella palkataan kaksi kausityöntekijää, sekä kesälle 10-12. Kausityöntekijät toimivat pareittain ja ovat osa rippikoulun ohjaustiimiä. Kausityöntekijät vastaavat leireillä yö- ja uintivalvonnasta, isosten ohjaamisesta, oppimishetkien pitämisestä sekä yleisen järjestyksen ylläpidosta. Rippikoululeireillä sekä päivärippikouluissa on siis neljä täysi-ikäistä työntekijää. Rippikoululaisia on yhdessä ryhmässä maksimissaan 25. Jokaiselle ryhmälle nimitetään oma kanttori, joka järjestää intensiivijakson aikana musiikillista opetusta. Yhden rippikouluryhmän koko on siis noin 40 henkeä. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

5 RIPPIKOULU SUOMESSA

5.1 Kristillinen kasvatus

Kristilliselle kasvatukselle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää, vaan käsitettä käytetään eri tavoin erilaisissa yhteyksissä. Käsitteen saama merkitys on yhteydessä myös kasvatusta käsitteen ymmärtämiseen. Ei ole olemassa yhtä kasvatuksen määritelmää, joka olisi yleisesti hyväksytty. Kasvatuksen erilaisia määritelmiä tarkasteltaessa voidaan kuitenkin löytää joitakin tyypillisiä piirteitä, joita tavallisesti liitetään kasvatukseen. Näitä ovat muun muassa normatiivisuus ja vuorovaikutuksellisuus. (Muhonen 2008, 64.)

Yksi keskeinen kysymys koskee kristillisen kasvatuksen suhdetta uskonnolliseen kasvatukseen ja uskontokasvatukseen. Uskontokasvatusta ja uskonnollista kasvatusta käytetään usein toistensa synonyymeina, mutta ne voidaan kuitenkin myös erottaa toisistaan. Uskontokasvatuksella tarkoitetaan mihinkään uskonnolliseen tunnustukseen sitoutumatonta kasvatusta ja uskonnollisella kasvatuksella tarkoitetaan puolestaan kasvatusta, jonka lähtökohdat ovat jossain tietyssä tunnustuksessa tai perinteessä. Joka tapauksessa ymmärrettiin uskontokasvatuksen ja uskonnollisen kasvatuksen suhde miten tahansa, on kristillisellä kasvatuksella joka tapauksessa näistä poikkeava oma erityislaatunsa. Kristillinen kasvatus ei ole sulautettavissa kumpaankaan käsitteeseen. Kristillisen kasvatuksen sisälle mahtuu erilaisia painotuseroja esimerkiksi sen mukaan, minkä kirkkokunnan tunnustukseen kasvatus pohjautuu. (Muhonen 2008, 66-67.)

Kristillinen kasvatus voidaan määritellä kristillisen perinteen välittämisenä sukupolvelta toiselle. Kristillistä kasvatusta voidaan tarkastella myös sen tavoitteen ja päämäärän näkökulmasta. Se voidaan määritellä esimerkiksi kristilliseen uskoon kasvattavaksi tai kasvatukseksi, joka saa aikaan kristillistä oppimista. Kristillisen ajattelun mukaan uskoa ei kuitenkaan voida kasvatuksen avulla synnyttää, vaan se on aina lahja Jumalalta. Siksi uskontokasvatusta olisi hyvä tarkastella myös uskonnon avulla kasvattamisen näkökulmasta. Uskontokasvatuksella voidaan tukea ihmisen kasvua, vaikka hän ei omaksuisikaan uskontoa. (Muhonen 2008, 67.)

Kristillinen kasvatus ei ole redusoitavissa esimerkiksi eettiseksi kasvatukseksi tai tiedollisten asioiden opettamiseksi. Kristillinen kasvatus koskettaa kasvatettavan persoonaa ja jokapäiväistä elämää. Kristillisen kasvatuksen avulla on mahdollista tukea lapsen perusturvallisuutta ja turvallisen jumalasuhteen kehittymistä. Kristillisen kasvatuksen haasteina voidaan pitää erityisesti perheiden erilaisten taustojen huomioimista ja kasvattajan riittävää sisällöllistä asiantuntemusta. Kristilliseen kasvatukseen sisältyy niin opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen kuin pedagoginenkin ulottuvuus. Nämä ulottuvuudet ovat erottamattomassa yhteydessä toisiinsa ja edustavat sekä inhimillistä, että hengellistä näkökulmaa. (Muhonen 2008, 80-82.)

Kristillinen kasvatus on rikasta sekä sisällöltään, että toteutustavoiltaan, ja sen muoto voi vaihdella kontekstista riippuen. Kristillinen kasvatus ei ole vain Raamattuun tutustumista tai hyvien käytösten opettelemista. Kristillinen kasvatus on kokonaisvaltaista yhdessä elämistä, jossa turvallisella ja lämpimällä ilmapiirillä on tärkeä osa. Kristillisellä kasvatuksella voi olla koko elämää kantava merkitys. (Muhonen 2008, 80-82.)

Kirkon nuorisotyö määritellään yleensä kristilliseksi kasvatukseksi. Kasvatus ei kuitenkaan ole nuorisotyön yläkäsite – ainakaan yksin. Kasvatus määrittää niitä yhdeltä suunnalta, mutta sen rinnalla on nähtävissä myös diakoninen ulottuvuus. Kolmantena rajapintana on sosiaalipedagogiikka. Joskus nuorisotyössä korostuu hengellinen ulottuvuus, toisinaan pedagoginen tai sosiaalinen ulottuvuus. Näkemys kasvattavasta ja palvelevasta kirkosta voi ohjata nuorisotyötä laaja-alaiseen suuntaan. Ensinnäkin se ottaa nuoren huomioon kokonaisvaltaisesti. Kristillinen kasvatus tukee nuoren kasvua ja kehitystä kristittyinä ja matkaa kristityksi, mutta ottaa huomioon myös tätä prosessia häiritsevät ja estävät tekijät ja niistä aiheutuvat ongelmat. Nuorisotyön toiminnallisella tasolla ajatus kasvattavasta ja palvelevasta kirkosta johtaa monipuolisiin menetelmiin, jotka rakentuvat pedagogisten, hengellisten ja sosiaalisten elementtien varaan. (Launonen 2008, 221-233.)

Rippikouluikä edeltävän uskonnollisen oppimisen merkitys on rippikoulun tulosten kannalta tärkeää. Siksi seurakunnissa on kohdennettava huomio sekä seurakunnan lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön, että esimerkiksi kodin ja koulun uskontokasvatukseen. Rippikoulun tavoitteiden valossa parhaiten ja pysyvimmin oppivat ne, jotka ovat saaneet aktiivista uskontokasvatusta jo aikaisemmin. Rippikoulun sisällön kannalta koulun uskonnonopetus tarjoaa Suomessa tietämystä kristillisestä uskosta. Rippikoulunpito on hyvä nähdä laajemmin osana koko seurakunnan toimintaa. Suomalainen rippikoulu on kansainvälisesti ainutlaatuinen ja suomalaisessa kulttuurissa merkittävä kristillinen instituutio, joka vuosittain tarjoaa merkittäviä oppimiskokemuksia kristinuskosta kymmenille tuhansille nuorille. (Innanen 2008, 362-368.)

5.2 Rippikoulutoiminta Suomessa

”Menkää ja tehkää kaikki kansa minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa” (Matt. 28: 18-20). Edellä mainittu kaste- ja lähetyskäsky on perustana lapsen elämänkaarelle kasteesta konfirmaatioon. Kaste tekee ihmisen osalliseksi kristilliseen uskoon ja Kristuksen kirkkoon, jolloin Pyhä Henki lahjoittaa lapselle uskon. Rippikoulun tarkoituksena on vahvistaa nuoren uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan, jonka hän on kasteen myötä saanut. Rippikoulun perustana on kaste, jossa lapsesta tulee Jeesuksen Kristuksen opetuslapsi ja kirkon jäsen. (Pruuki 2010, 47.)

Kristinuskon keskeinen sanoma Jumalan ja ihmisen välisestä suhteesta kulminoituu rippikoulun sisällöissä. Rippikoulussa on myös kyse ihmisen suhteesta omaan itseensä, toisiin ihmisiin ja koko luomakuntaan. Rippikoulussa perehdytään pohtimaan kristityn elämää monista eri näkökulmista. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 11.)

Kasteen rinnalla oleva toinen sakramentti ehtoollinen tulee nuoren elämässä tärkeäksi rippikoulun ja konfirmaation myötä. Ehtoollinen on kristillisen uskon harjoittamisen perusmuoto, jossa yhteys Kristukseen ja toisiin kristittyihin toteutuu kaikkein syvimmällä tavalla. Konfirmaation myötä nuori saa osallistua ehtoolliselle itsenäisesti sekä saa siunauksen kummin tehtävään. (Jolkkonen 2004, 10.)

Rippikoulun työntekijästä voi joskus tuntua siltä, että erilaisten rippikoulujen kirjo on maassamme valtavan suuri. Saman seurakunnankin sisällä rippikoulut saatavat vaikuttaa hyvin erilaisilta. Katsottaessa suomalaista rippikoulua maamme rajojen ulkopuolelta kuva on toisenlainen: suomalainen rippikoulu onkin melko yhtenäinen kokonaisuus. Tätä voi selittää pitkälti luterilaisen kirkon historiallisella valta-asemalla Suomessa. Vaikka Suomessa pidetään hyvinkin erilaisissa toimintaympäristöissä rippikouluja, ovat ne kuitenkin sisällöltään ja tavoitteiltaan yhtenäiset Rippikoulusuunnitelmien myötä. (Kokkonen 2009, 35.)

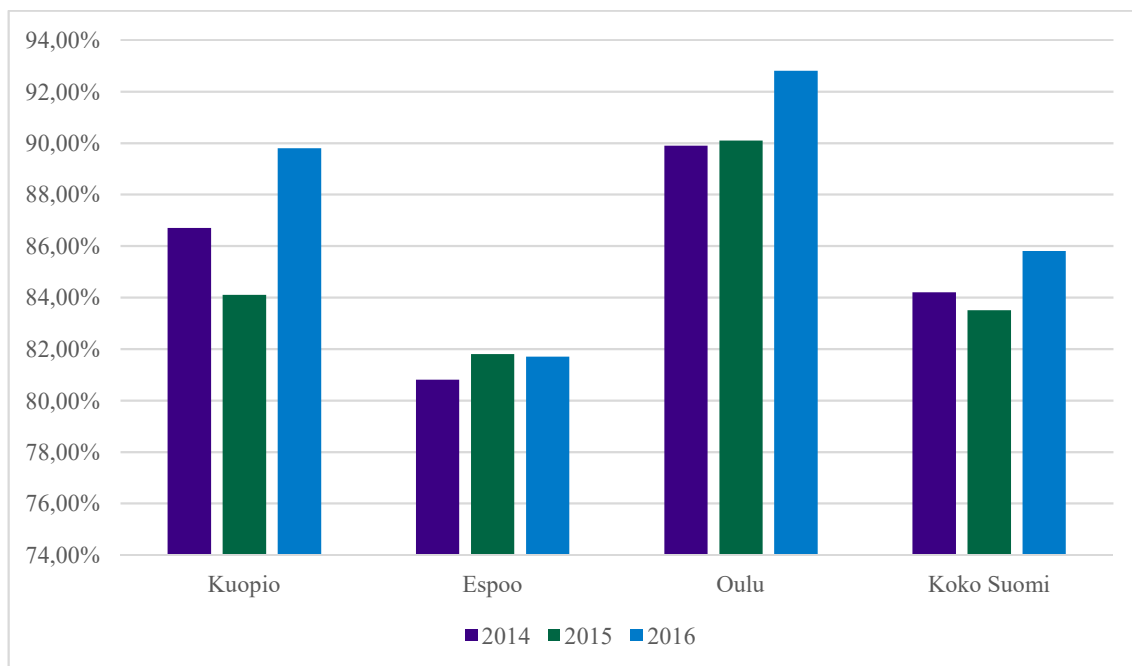
Alla olevaan Taulukko 2:teen, on kirjattuna vuosien 2014, 2015 ja 2016 rippikoulun suorittaneiden määrä hiippakunnittain suhteutettuna alueen 15-vuotiaisiin. Tässä yhteydessä alueen 15-vuotiaat tarkoittavat rippikoulun ikäryhmää, esimerkiksi vuonna 2016 rippikouluikäryhmä on ollut vuonna 2001 syntyneet.

HIIPPA-KUNTA	2014	2015	2016
TURKU	87	87	86
TAMPERE	88	86	88
OULU	90	90	93
MIKKELI	87	87	90
PORVOO	81	81	86
KUOPIO	87	84	90
LAPUA	90	87	92
HELSINKI	70	69	72
ESPOO	81	82	82
KOKO SUOMI	84	84	86

Taulukko 2. Rippikouluun osallistuvien %-osuus Suomessa. (Suomen ev.lut kirkko, Varhaiskasvatus- ja nuorisotyön tavoittavuus % kunnan ikäluokasta 2014, 2015 ja 2016.)

Kuten voimme huomata, ovat rippikouluun osallistuvien nuorten osuus on noussussa. Koko Suomessa kolmen vuoden sisällä on tapahtunut kävijämäärissä nousua. Vuoden 2017 Rippikoulusuunnitelma tuo mahdollisesti lisää osallistujia tulevien vuosien sisällä. Uusi rippikoulusuunnitelma voi lisätä kävijämäärää nuorilähtöisyydellä, osallistamisella ja työntekijöiden pedagogisten taitojen lisääntymisellä.

Rippikouluissa sisältö on monipuolista ja laaja-alaista. Rippikoulun tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan paljon muutakin kuin oppimishetkiä ja hartauksia. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan myös turvallisuuden tunnetta, iloa, naurua, yhteisiä onnistumisen kokemuksia, leikkejä ja lauluja. Rippikoulu koostuu monista eri elementeistä, jotka varmasti lisäävät osallistujamäärää myös tulevaisuudessa.

Kuvio 3. Kolmen hiippakunnan ja Suomen rippikoulujen %-osuudet koko ikäluokasta. (Suomen ev.lut kirkko, Varhaiskasvatus- ja nuorisotyön tavoitavuus % kunnan ikäluokasta 2014, 2015 ja 2016.)

Edellä olevasta Kuvio 3:sta voimme huomata, miten suuria eroja hiippakuntien välillä on. Olen valinnut käsiteltäviksi erikseen kolme eri hiippakuntaa, sekä keskiarvoksi koko Suomen osallistujamäärät. Kuvio 3 käsittelee Taulukko 2:n tavoin hiippakunnan alueella asuvien 15-vuotiaiden rippikoulun osallistumisprosenttia.

Kuopion hiippakunnassa on tapahtunut vuonna 2015 rippikouluun osallistuneiden määrässä pudotus, jonka jälkeen seuraavana vuonna (2016) osallistujamäärä noussut. Espoossa ei Kuopion kaltaisia laskuja ja nousuja ole, vaan tasainen osallistujamäärä on vallinnut vuosien 2014-2016 aikana. Kävijämäärä on kuitenkin keskiarvallisesti alhaisempi. Kolmanneksi tarkasteltavaksi hiippakunnaksi valitsin Oulun hiippakunnan, jossa osallistujamäärät ovat olleet selkeästi keskiarvoa ylemmät. Oulun osallistujaprosentti on ollut korkein koko Suomessa vuosina 2014-2016. Hiippakuntien välisiä eroja mahdollisesti selittää kaupungistuminen ja maahanmuutto. Kuopion kävijämäärän pudotukseen tuskin löytyy yksiselitteistä syytä, mutta selkeästi vuodesta 2015 toimintaa on kehitetty, koska lukemat ovat nousseet vuonna 2016.

5.3 Rippikoulun merkitys

Rippikoulu on monelle nuorelle käännteentekevä kokemus, ainakin vähäksi aikaa. Rippikoulun päättyessä usein enemmistö nuorista kertoo kokeneensa jotain merkittävää ja ilmoittaa haluavansa mukaan seurakunnan toimintaan, esimerkiksi isoskoulutukseen. Rippikoululla on kokonaisuudessaan vahva asema osana nuorten elämää. Rippikouluun osallistumista pidetään 15-vuotiaiden ”normaaliin” elämään kuuluvana asiana. Rippikouluun osallistumiseen on selkeä sosiaalinen paine. Rippikouluun mennään, koska monet tuttavat ja ystävätkin menevät ja useat vanhemmat sitä myös toivovat. Rippikouluun osallistumisen syissä ohella rippikoulun tuomat oikeudet ovat myös yksi syy nuorilla osallistua rippikouluun. Mahdollisuus kirkolliseen vihkimiseen ja kummina toimimiseen on vuosikymmeniä säilynyt yksinä tärkeimpinä rippikouluun osallistumisen syinä. (Niemelä 2007, 5, 9.)

Nuoret aikuiset muodostavat tällä hetkellä yhden suurimmista kirkosta eroavien ryhmästä. On kuitenkin niitäkin nuoria aikuisia, jotka kokevat kirkon merkittäväksi yhteisöksi elämässään ja uskovat Jumalaan. Rippikoulun merkitys liittyy vahvasti nuoren uskonnolliseen opintopolkuun. Uskonnollisella opintopolulla tarkoitetaan moninaisia oppimisympäristöjä ja arjen yhteisöjä, joissa on uskonnon oppimista tapahtunut elämän varrella. Rippikoulusta saadut vaikutteet eivät ole irrallisia, vaan ne pohjautuvat aiemmin opittuun ja aiemmissa oppimisympäristöissä koettuun. (Murtonen 2009, 329.)

Uskonnollinen identiteetti rakentuu monissa erilaisissa oppimisen tilanteissa. Oppimista tapahtuu esimerkiksi rukoillessa, hengellistä musiikkia kuunnellessa ja seurakunnan toimintaan osallistuessa. Näitä elementtejä tapahtuu useita kertoja rippikoulussa. Osalla rippikoululaisista uskonnollinen identiteetti ei ole vielä kehittynyt, mutta rippikoulun aikana uskonnollinen identiteetti kehittyy. Rippikoululla on valtava merkitys uskonnollisen identiteetin kehittymisen kannalta. (Murtonen 2009, 330-331.)

Rippikouluun tulevista noin joka kymmenes nuori suhtautuu kristinuskoon myönteisesti, ja yhtä moni kielteisesti. Tyypillisintä on neutraali tai melko myönteinen asenne. Nuorten usko perinteisiin kristillisiin käsityksiin vahvistuu rippikoulun myötä. Niin ikään nuorten rippikouluun, kirkkoon ja Jumalaan liittyvät mielikuvat muuttuvat rippikoulun myötä myönteisemmiksi. (Niemelä 2002, 183.)

Eniten rippikoulu muuttaa Jumalaan liittyviä mielikuvia. Erityisesti kristinuskoon kielteisesti suhtautuvat asenteet muuttuvat usein rippikoulun myötä myönteisiksi. Tietysti aina mahtuu mukaan poikkeuksellisia rippikoulukokemuksia. Myös myönteinen asenne lähtökohtana saattaa muuttua rippikoulun aikana kielteiseksi. Tällöinkin rippikoulu on ollut merkityksellinen, mutta ei positiiviseen suuntaan. (Niemelä 2002, 183-184.)

Rippikoulun aikana tapahtuvilla asenteen muutoksilla on kuitenkin taipumus lieventyä nopeasti rippikoulun jälkeen. Huolimatta aikomuksistaan osallistua seurakunnan toimintaan rippikoulun päätyttyä vain pieni osa nuorista lähtee seurakunnan toimintaan aktiivisesti mukaan. Isoskoulutuksen aloittaa vuosittain noin joka neljäs rippikoulun käyneistä, mutta vain joka kymmenes nuori jää mukaan seurakunnan nuorisotoimintaan isoskoulutuksen jälkeen. (Niemelä 2002, 183-184.)

6 ROOLEJA RIPPIKOULUSSA

6.1 Osallisuus rippikoulussa

Osallisuus tarkoittaa vastuun saamista ja kantamista oman, toisten ja koko yhteisön toimintakyvystä. Osallisuus on sitoutumista yhteisten asioiden parantamiseen. Osallisuudesta ei ole kyse, jos nuoria kuunnellaan loputtomiin, mutta heidän mielipiteilleen ei anneta mitään arvoa yhteisön toiminnasta päätettäessä. Osallisuudessa tärkeintä on nuorten mahdollisuus vaikuttaa asioihin niin, että yhteisön toiminnassa tapahtuu muutoksia nuorten toiveiden mukaisesti. (Gretschel 2012, 14-15.)

Osallisuus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikki nuorten toiveet tulisi toteuttaa. Nuoria voi osallistaa heidän mukaan ottamisella yhteisön toimintaan vaikuttavissa kokouksissa tai tapahtumissa. Kuitenkaan kaikki nuoret eivät välttämättä halua ottaa vastuuta oman yhteisön toimintakyvystä. Esimerkiksi rippikoulu saattaa tuntua suorittamiselta, eikä välttämättä ole mielenkiintoa kehittää omaa tai toisten kokemusta parempaan suuntaan. (Gretschel 2012, 14-15.)

Liedon seurakunnassa osallisuus on huomioitu heti alkutapaamisista lähtien. Ensimmäisessä ryhmän yhteisessä tapaamisessa rippikoululaiset täyttävät lomakkeen, johon valikoivat heitä kiinnostavat aiheet kiinnostusjärjestyksessä. Rippikoululainen muodostaa kysymyksiä valitsemistaan aiheista. Näihin kysymyksiin pyritään vastaamaan rippikoulun aikana. Rippikoulussa pyritään käsittelemään kaikki aiheet, joita nuoret ovat valinneet. Tietysti käsiteltävien aiheiden runko tulee uudesta Rippikoulusuunnitelmasta, mutta tilaa jää myös rippikoululaisten toiveille. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

Konfirmaation suunnittelussa pyritään hyödyntämään rippikoululaisten toiveita niin pitkälle kun niitä on mahdollisuus toteuttaa. Nuoret voivat esimerkiksi tehdä näytelmän, esirukouksen tai vaikka saarnan omaan konfirmaatioonsa. Tärkeintä koko rippikoulun toteuttamisessa on saada rippikoulusta juuri rippikoululaisten näköinen. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

6.2 Erilaiset oppijat rippikoulussa

Seurakunnan ja rippikoulutyöntekijöiden on pystyttävä suunnittelemaan ja toteuttamaan rippikoulu, jotka mahdollistavat myös erilaisten oppijoiden rippikoulun suorittamisen. Käsitteellä "erilainen oppija" tarkoitetaan ihmisiä, joilla on oppimista hankaloittavia neurologisia tai kehityksellisiä häiriöitä. Erilaisina oppijoina pidetään myös oppimisvaikeuksista kärsiviä ja yksilöllistä tukea tarvitsevia ihmisiä. Opettajakeskeinen opetus, josta puuttuu toiminnallisuus, havainnollisuus sekä oppijan oma aktiivisuus, ei anna kaikilla rippikoululaisille mahdollisuutta oppia kristinuskon perusteita. Oppimishetkien toteutus tulisivin olla hyvin monipuolista ja oppijakeskeistä, jotta kaikille erilaisille ja erityyillisille oppijoille annetaan mahdollisuus. (Kuusi 2006, 14-19.)

Rippikoulutyössä on välttämätöntä saada etukäteistietoja rippikoululaisista leirin turvallisuuden ja työskentelyrauhan takaamiseksi. Mikäli rippikoululaisista ei saada etukäteistietoja saatetaan rippikoulussa joutua kestävämpään tilanteeseen. Vanhempainilloissa tai -varteissa etukäteistietojen kerääminen on luotettavaa ja melko helppoa. Useasti vanhemmat kertovat lapsensa olevan erilainen oppija, kun taas itse nuori saattaa jättää asian mieluusti kertomatta. (Kuusi 2006, 29.)

Nuorille on rippikoulun alussa kannattavaa teettää esimerkiksi kysely, jossa kerätään tietoa rippikoululaisten oppimistavoista. Näin myös sellaiset nuoret, joilla ei ole oppimisvaikeuksia, pääsevät kertomaan oppimistottumuksistaan. Näin saadaan kerättyä tiedot koko rippikouluryhmältä ja rippikoulun aikana tapahtuvaan opetukseen kiinnitetään huomiota, ja panostetaan niihin opetusmetodeihin, joilla nuoret ovat kertoneet oppivansa parhaiten. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

Suunnittelulla on tärkeä rooli, jotta rippikoulussa edetään halutun mukaisesti. Tärkeät säännöt tähän ovatkin: selkeys, rakenne ja ennakointi. Ohjeet tulisi antaa siten, että jokainen ymmärtää. Isosille olisi hyvä myös rippikoulun alussa kertoa, että ryhmässä on erilaisia oppijoita, joiden vuoksi on erittäin tärkeää kiinnittää huomiota, että rippikoulun aikana esimerkiksi leikit selitetään erittäin yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi. Toimintasuunnitelman tulisi olla selkeä ja vakioitu. Kaikesta varalta kuitenkin ennakointi pahimman varalle on tärkeää. (Broman 2006, 58-60.)

Etukäteistietojen perusteella seurakunnan tulisi järjestää jokaiselle erilaiselle oppijalle mahdollisuus suorittaa rippikoulu. Useissa seurakunnissa on erilaisia pienryhmärippikouluja, päivärippikoulua tai jossain tapauksessa ryhmien ulkopuolisesti yksilönä suoritettava rippikoulu. Useasti erityisrippikouluja järjestetään ro-vastikuntayhteistyönä, jolloin useista eri paikallisseurakunnista on mahdollista osallistua erityisrippikouluun, esimerkiksi kehitysvammaisten omaan rippikoulu-ryhmään. (Kuusi 2006, 36-38.)

Liedon seurakunnassa erilaisia oppijoita on huomioitu erityisesti päivärippikoululla. Päivärippikouluun osallistuu vuosittain noin 20 nuorta. Leiririppikouluihin osallistuvat erityistä tukea tarvitsevat nuoret huomioidaan opetuksien sisällöissä ja varsinkin opetustavoissa. Ennen intensiivijakson alkua kartoitetaan nuorilta heille parhaita oppimistyyliä ja niitä pyritään käyttämään monipuolisesti koko rippikoulun ajan. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

6.3 Isokset ja kirkon työntekijät rippikoulussa

Isostoiminta on rippikoulun tavoin kirkon kasvatustyön menestystuote. Niiden menestys nivoutuu yhteen: isokset ovat yksi rippikoulun menestystekijöistä ja rippikoulutyön menestys on isostoiminnan suosion syy. (Porkka 2004, 3.) Isoleksi toimimiseksi kouluttavat seurakunnat itse omia isosiaan isoskoulutuksessa. Parhaimmillaan isoskoulutus ei kuitenkaan valmenna vain yhtä tehtävää varten, vaan tukee seurakunnan jäsenyyttä. Arjessa seurakunnan toiminnassa mukana oleminen näyttäytyy seurakunnan jäsenyytenä ja omaa uskoa vahvistavana toimintana. Isostoiminnan tärkein tehtävä onkin sitouttaa nuoret seurakuntaan. Seurakunta ei jää ainoastaan toimijaksi, jolla voi olla vastaanottaja, vaan jokainen itse ja kaikki yhdessä on seurakunta. (Peitso 2017, 10.)

Useiden seurakuntien isoskoulutukset kestävät vuoden, jonka jälkeen on mahdollista toimia isosena rippikoulussa. Monen isoskoulutuksen aloittavan tavoite onkin päästä työskentelemään isosena. Isosen tehtäviin kuuluu rippikoulussa hartauksien pitämistä, pienryhmien ohjaamista, yhteisen hauskan ohjelman suunnittelua ja ohjaamista, rippikoululaisten vertaistukena ja -ohjaajana toimimista sekä yhteisten jumalanpalvelusten järjestämistä yhdessä rippikoululaisten kanssa. (Peitso 2017, 151.)

Suurimmassa osassa seurakunnista isosille maksetaan palkkio. Isospalkkion keskiarvo leiririppikoulussa on vuorokaudelta 12,28e, jossa vaihtelu väli on melko laaja (1e-26e/vrk). Toisen tai kolmannen vuoden isokset saavat useasti hieman enemmän kuin ensimmäistä kertaa isosena toimivat. Useat seurakunnat kouluttavat isosiaan ensimmäisen vuoden jälkeen toisen vuoden isoskoulutuksella, josta palkkion nousu useasti johtuu. (Porkka 2004, 55-56.)

Liedon seurakunnassa isosia koulutetaan kolmivuotisesti. Ensimmäisen vuoden isosia aloittaa useimmiten noin 100, toiselle vuodelle jatkaa noin 50 ja kolmannelle vuodelle noin 30 nuorta. Kolmannen vuoden isokoulutus tapahtuu NUISKU eli Nuorten ihmissuhdekurssin pohjalta. NUISKU-kurssiin pystyy osallistumaan myös nuori, joka ei ole osallistunut aiemmin isokoulutuksiin. Luontainen jatkumo isokoulutuksella olevilla on jatkaa myös kolmannen vuoden isoseksi, eli nuiskuksi. Liedon seurakunnan alueella isokouluttautuminen on ollut vahva perinne, eikä perinne ole viime vuosien aikana heikentynyt. Isokoulutukseen panostetaan monien työntekijöiden voimin ja työntekijät myös kouluttavat itseään ahkerasti isokoulutukseen liittyvillä koulutuksilla. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

Liedon seurakunnassa isosille maksetaan palkkio koulutustaustansa mukaisesti. Ensimmäisen vuoden isonen saa 7e/vuorokausi, toisen vuoden isonen 10e/vuorokausi ja kolmannen vuoden isonen 13e/vuorokausi. Työpäiviä yhdestä rippikoulusta koostuu yhteensä 10, eli palkkiot ovat 70e/100e/130e. Osalle nuorista isosena toimiminen on heidän ensimmäinen työpaikkansa. On siis myös seurakunnan kannalta tärkeää antaa hyvä kuva työelämästä esimerkiksi ajallaan maksetuista palkkioista. Maksettava palkkio myöskin muistuttaa nuoria esimerkillisyydestä rippikouluissa. Nuoret ovat edellä mainittujen 10 päivän ajan seurakunnan työntekijöitä, joten heidät myös veloitetaan käyttäytymään sen mukaan. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

Rippikouluryhmän ohjaajat ovat parhaimmillaan moniammatillinen, yhteistyötä tekevä ja toistensa ammattitaitoa arvostava tiimi. Rippikouluissa työskentelee pappeja, nuorisotyönohjaajia, kanttoreita, diakoniatyöntekijöitä, varhaiskasvatuksen työntekijöitä, harjoittelijoita, kausi- ja kesätyöntekijöitä ja aikuisia seurakuntalaisia. Lisäksi mukana on myös esimerkiksi suntioita ja leirikeskuksen työntekijöitä. Jokaisella heillä on arvokas roolinsa osana tiimiä ja rippikoulun kokonaisuutta (Rippikoulusuunnitelma 2017, 53.)

Kirkkojärjestyksen mukaan rippikoulua johtaa pappi tai lehtori. Työntekijöiden vastuunjaosta sovitaan paikallisesti. Rippikoulun ohjelma- ja turvallisuusvastaava nimetään tiimin keskuudesta ja menettelytavasta sovitaan rippikoulun paikallisuunnitelmassa tai rippikoulun ohjesäännössä. Viimeisenä turvallisuudesta vastaa seurakunnan kirkkoherra. (Rippikoulusuunnitelma 52-53.)

Rippikoulun ohjaaja on rippikoulussa monenlaisessa roolissa, usein varsin käytännöllisessäkin. Syvimmiltään ohjaajan rooli on hengellisen ohjaajan rooli. Rippikoulun ohjaaja on luotettava aikuinen henkilö, jonka kanssa taitetaan yhdessä pala elämän matkaa. Tässä tehtävässä kaikilla tiimin jäsenillä on jotakin annettavaa. Rippikoulun tunne- ja kokemustavoitteen mukaista yhteyttä, iloa ja turvallisuutta tulee tietoisesti rakentaa myös rippikoulun ohjaajatiimiin, mukaan lukien isokset. Toisiaan arvostavan, kannustava toisilleen ja toisista myönteisesti puhuvan tiimin yhteishenki heijastuu koko rippikouluun ja sen prosessiin. Tiimin tutustumiseen ja yhteen hitsautumiseen kannattaakin käyttää aikaa ja vaivaa. Avoimesti keskustelemalla on helpompaa löytää yhteinen näkemys ja toimintatapa rippikoulussa. Tiimin jäsenten ollessa tuntemattomia toisilleen on hyvä puhua esimerkiksi omista vahvuuksista ja heikkouksista suhteessa rippikoulun ohjaamiseen. Keskeisiä teologisia ja pedagogisia painotuksia on hyvä avata tiimin jäsenille ja peilata niitä rippikoulun tavoitteisiin ja käytäntöihin. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 54.)

On tavoiteltavaa, että kaikki ohjaajat olisivat mukana koko rippikouluprosessin aikana. Rippikoulussa tulee luopua perinteisistä työalarajoista ja hyödyntää tiimin yksilöiden lahjoja, persoonaa ja kiinnostuksen kohteita. Papilla ei ole opettamisvastuuta kaikesta teologisesta sisällöstä. Kaikki tiimin jäsenet voivat olla pitämässä mitä tahansa oppimiskokonaisuutta. Parhaassa tapauksessa oppimiskokonaisuuksissa on ohjaamassa useampi tiimin jäsen tai koko tiimi yhdessä ja dialogisesti (Rippikoulusuunnitelma 2017, 53-55.)

Liedon seurakunnassa yhteen rippikoulutiimiin kuuluu pappi, nuorisotyönohjaaja/diakoni/varhaiskasvatuksenohjaaja, kanttori, yövalvoja, kaksi kesätyöntekijää, sekä 10-12 isosta. Rippikouluryhmä käy rippikoulussa samat sisällöt lävitse huolimatta siitä, millainen työntekijätiimi on. Teologinen sisältö ei kuulu ainoastaan papille, vaan kesätyöntekijöistä riippuen, saavat hekin ohjata oppimiskokonaisuuksia valitsemistaan aiheista. Kaikki kesätyöntekijät ovat oman seurakunnan nuoria, jotka eivät välttämättä opiskele alalla. Useampina kesinä työntekijänä rippileireillä ollessa kartuttaa kesätyöntekijöiden osaamista ja lisää vastuuta vuodelta. Kesätyöntekijät ovat 18-vuotta ja sen jo täyttäneitä nuoria. (Elina Ahola, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.)

7 PAIKALLISSUUNNITELMAN TOTEUTUS OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN AIKANA

7.1 Nuorille järjestetty kysely intensiivipäivän tukena

Aloitin prosessini keskustelemalla yhdessä Yvonne Smidtslundin ja Elina Aholan kanssa. Keskustelimme yhdessä opinnäytetyöni mahdollisuudesta, jonka työelämäyhteisönä toimisi Liedon seurakunta. Kohteeksi valikoitui alkuvuodesta 2016 Liedon seurakunnan paikallissuunnitelma. Vuosien 2016 ja 2017 aikana tarkaksi aiheeksi muodostui Liedon seurakunnan paikallissuunnitelman päivittäminen uuden Rippikoulusuunnitelma 2017 mukaiseksi.

Nuorten kanssa työskentelevä pappi Elina Ahola keräsi kyselyn avulla tietoa seurakunnan toisen vuoden isosten ajatuksista koskien rippikoulua. Kysely toteutettiin osana isoskoulutusta tammikuussa 2018. Kyselyyn osallistui 15 nuorta, jotka olivat osallistuneet kahdesti Liedon seurakunnan rippikouluun. Ensimmäisen kerran nuoret olivat olleet rippikoululaisia ja toisella kerralla isosen roolissa. Kysely tapahtui teemahaastatteluna. Teemahaastattelu tarkoittaa, että kysymykset on määrätty ennalta ja tiedetään, että haastateltavat ovat kokeneet tietyn tilanteen, tässä tapauksessa rippikoulun. (Hirsjärvi 2000, s. 47). Nuoret jaettiin kyselytilanteessa ryhmiin ja jokaiselle ryhmälle annettiin a3 kokoinen paperi. Nuoria oli ryhmässä 3. Ryhmähaastatteluja voidaan pitää keskusteluna, jonka tavoite on vapaamuotoinen. Ryhmähaastattelussa osanottajat voivat kommentoida asioita spontaanisti ja samalla tekevät huomioita ja tuottavat monipuolista tietoa tutkittavasta ilmiöstä. (Hirsjärvi 2000, s.61).

Ryhmähaastattelulla on erityinen merkitys silloin, kun halutaan selvittää, miten henkilöt muodostavat yhteisen kannan johonkin ajankohtaiseen kysymykseen. Haastattelijan kuuluu ryhmähaastatteluissa huolehtia siitä, että keskustelu pysyy valituissa teemoissa ja että kaikilla osanottajilla on mahdollisuus osallistua keskustelun kulkuun. (Hirsjärvi 200 (s.61). Ryhmiä ohjeistettiin aluksi keskustelemaan annetusta aiheesta ja sen jälkeen kirjoittamaan annetulle paperille heidän ajatuksiaan. Nuoret alkoivat ensin kirjoittamaan paperille asioita, jotka olivat

heidän mielestään hyviä asioita rippikoulussa. Tämän jälkeen nuorille annettiin aiheeksi keskustella asioista, jotka olivat heidän mielestään olleet huonoja rippikoulussa. Kyselyssä kerättiin tietoa mitä hyviä ja huonoja asioita rippikoulussa oli ollut. Viimeisenä nuoria pyydettiin kirjoittamaan rippikouluun liittyviä parannuksia. Nuoria pyydettiin myös vastaamaan, jos rippikoulussa olisi ollut joitakin asioita, mitä olisi voinut tehdä enemmän tai vähemmän.

Vastaukset olivat yksinkertaisia ja lyhyitä, useimmiten vain yhdellä sanalla kuvattuja. Vastaukset ohjeistettiin kirjaamaan kolmelle eri alueelle ja piirtämään viiva eri alueiden välille. Täten oli helpompaa käydä läpi, mitä nuoret olivat vastanneet mihinkin kysymykseen. Nuorten vastaukset kaikkiin kolmeen kysymyksiin oli melko samanlaisia. Ryhmiä oli yhteensä viisi, mutta vastaukset toistivat toisiaan. Nuoret kokivat hyviksi asioiksi rippileirien omat teetetyt hupparit, iltaohjelmat, ryhmien kisailut ja hyvän ruuan. Huonoiksi asioiksi koettiin aikaiset aamuhätykset. Kehitysehdotuksia ei saatu ainoaltakaan ryhmältä.

Haastattelun suurena etuna muihin tiedonkeruumuotoihin verrattuna on se, että siinä voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen edellyttämättä tavalla ja vastaajia myötäillen. Haastatteluaiheiden järjestystä on mahdollista säädellä, samoin on enemmän mahdollisuuksia tulkita vastauksia. Haastattelun luotettavuutta saattaa heikentää se, että haastattelussa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. (Hirsjärvi 2007, s.200-202.) Nuorille järjestetyssä kyselytilanteessa mahdollisesti vastausten vähyys ja yksinkertaisuus johtui taipumuksesta antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. Mahdollisesti ei uskallettu ehdottaa jotakin radikaalia, mitä ei vielä rippikouluissa ole tai ei haluttu listata useita negatiivisia asioita.

Aholan keräämän materiaalin avulla valmistelin yhteenvedon nuorten ajatuksista. Materiaalia käytettiin työntekijöiden kokoustaessa ensimmäistä kertaa uuden paikallisuunnitelman ympärillä. Vastauksia pohdittiin rippikoulua tekevien työntekijöiden kokouksessa. Työntekijät saivat käsityksen, ettei esimerkiksi toisen vuoden isoset olleet niin kiinnostuneita rippikoulun sisältöön liittyvistä asioista.

Tammikuussa 2018 vietin intensiivipäivän yhdessä Liedon seurakunnan rippikoulutyötä tekevien kanssa. Intensiivipäivä toteutui kahden viikon päästä toisen vuoden isosten kyselyn toteutuksesta. Aloitimme päivän tarkastelemalla saatuja tuloksia nuorten kyselystä. Vastauksien samankaltaisuuden ja lyhykäisyyden vuoksi tähän ei käytetty paljoa aikaa. Kyselyn avulla sain alustettua hyvin sitä, mistä nuoret ovat/eivät ole nauttineet rippikouluissa Liedon seurakunnassa. Kyselyn avulla teimme esimerkiksi päätöksen aamupalojen siirrosta tuntia myöhäisemmäksi omassa leirikeskuksessamme, jossa se on mahdollista. Täten nuorten ääni saatiin kuuluviin ja aikaiset aamuherätykset siirtyivät tunnilla myöhemmäksi. Vaikka vastaukset olivatkin melko pinnallisia ja lyhyitä, reagoi työyhteisö niihin välittömästi ja päätös tehtiin nuoria ajatellen ja heidän toiveitaan huomioiden.

Intensiivipäivässä pohdittiin monia teemoja erilaisten ryhmätyöskentelyiden avulla. Ryhmissä oli eri alan edustajia, esimerkiksi kanttori, diakoni, pappi ja nuorisotyönohjaaja. Yhtenä ryhmätyöskentelynä oli Liedon seurakunnan rippikoulun vahvuuksien ja heikkouksien pohdinta. Kun ryhmät kävivät läpi ajatuksiaan, löytyi paljon ajatuksia heikkouksista ja vahvuuksista. Vahvuudeksi Liedon seurakunnassa koettiin esimerkiksi isostoiminta, oma leirikeskus, taloudelliset resurssit leiriavustajien palkkaukseen, ryhmien tasalaatuisuus ja yhtenäinen kulttuuri. Haasteiksi koettiin suuret ikäluokat, työntekijä resurssien riittävyys, perheiden mukaan ottaminen sekä nuorten pohjatietojen laajan skaalan. Näiden jälkeen läpikäytiin myös rippikoulun mahdollisuuksia. Liedon seurakunnan työntekijät näkivät mahdollisuutena esimerkiksi lähes koko ikäluokan tavoittamisen syvälliset keskustelut työntekijöiden kanssa, perheiden tavoittamisen ja nuorilähtöisyyden. Nämä työskentelyt käynnistivät intensiivipäivän hyvin ja samalla myös uudet työntekijät pääsivät tutustumaan muiden alojen edustajiin, jotka olivat heille entuudestaan tuntemattomia.

Seuravaksi intensiivipäivässä pureuduimme yhdessä työntekijöiden kanssa uuteen Rippikoulusuunnitelmaan siitä näkökulmasta, mikä on Liedon seurakunnalle tärkeää ja mitkä tekevät muutoksia tulevaisuudessa. Paikallissuunnitelmaan päätettiin tehdä muutos rippikouluryhmien alkutapaamisiin, jotka tapahtuvat talven aikana ennen kesän intensiivijaksoa. Nuorisotyönohjaajien työmäärän järjeistämiseksi päätettiin teemapäivät, joissa vastuun kantavat kanttorit sekä diakonit. Päätös oli Rippikoulusuunnitelma 2017 mukainen. Rippikoulusuunnitelman mukaan kahden tunnin tapaamiset kerran kuussa eivät ole mielekäs rakenne. Kuu-kausittaisten tapaamisten sijasta tapaamisten määrää tulisi rajoittaa ja yhdistää samaan päivään useampi toiminto. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 59.)

Päivän edetessä seurakunnan työntekijät nostivat seurakuntaa ajatellen tärkeitä teemoja Rippikoulusuunnitelmasta. Teemoja oli muun muassa nuorten osallisuus ja osallistaminen. Kesällä 2018 tehtyjen uuden Rippikoulusuunnitelman mukaisissa pilottirippikouluissa hyödynnetty ennakkokyselylomake koettiin seurakunnassa hyväksi tavaksi huomioida nuorten osallisuutta ja osallistamista. Intensiivipäivässä päätettiin sisällyttää ennakkokyselylomake paikallissuunnitelmaan ja työntekijöitä rohkaistiin sen käyttöön. Seurakunta päätti rippikoulutyölleen tavoitteet, jotka olisivat paikallissuunnitelman rakentamisen perustana. Työntekijöillä oli monia näkökulmia moniammatillisen työtiimin vuoksi ja tavoitteista saatiinkin monipuoliset. Nuorten osallisuutta painotettiin erittäin tärkeäksi ja se koettiin myös arvokkaaksi konfirmaatioiden suunnittelun ja toteutuksen osalta. Tavoitteisiin lukeutui myös nuorten hengellisyyden vahvistaminen, Raamatun aseman nosto nuorilähtöisesti ja positiivisesti sekä diakoniatyö. Diakoniatyöhön päätettiin panostaa erityisesti teemapäivän avulla.

7.2 Paikallissuunnitelman valmistuminen

Toukokuussa 2018 tapasimme yhdessä Aholan ja Smidtslundin kanssa. Sovimme syksylle 2018 tapaamisia, jolloin yhdessä kävisimme läpi paikallissuunnitelmaa. Tapaamisia syksyn aikana oli yhteensä 4. Kaksi niistä oli Smidtslundin kanssa ja kaksi niistä Aholan kanssa. Ennen tapaamisia Ahola ja Smidtslund oli käynyt läpi sovitun osion läpi vanhasta Liedon seurakunnan Paikallissuunnitelmasta. Koska Paikallissuunnitelma (Liite 1) rakennettiin vanhan paikallissuunnitelman päälle, käytiin ensin vanha läpi teemoittain. Koska uusi Paikallissuunnitelma rakentui neljän pääotsikon alle, kävimme sen otsikko kerrallaan läpi. Vanha paikallissuunnitelma oli rakennettu rungoltaan erilaiseksi, joten läpikäytäviä asioita otettiin monista eri kohdista uuden Paikallissuunnitelman rungon mukaisesti.

Paikallissuunnitelmaa lähdin rakentamaan siis pääotsikko kerrallaan. Paikallissuunnitelmaa kirjoitin Aholan tai Smidtslundin antamien ohjeiden mukaisesti. Ohjeet koskivat kohtia, jotka tulisi muuttaa vanhasta Paikallissuunnitelmasta uuteen Paikallissuunnitelmaan. Joitakin kohtia otin suoraan vanhasta Paikallissuunnitelmasta, joihin ei tullut muutoksia Rippikoulusuunnitelma 2017:sta. Esimerkiksi tupaointiin ja päihteisiin liittyvät säännöt ovat säilytetty alkuperäisenä vanhasta Paikallissuunnitelmasta.

Tapaamisten välissä kirjoitin itsenäisesti paikallissuunnitelmaa nykyiseen muotoon. Tapaamisissa aikaa käytettiin jo tehdyn uuden Paikallissuunnitelman tarkasteluun ja muokkaamiseen, sekä tulevien muutoksien läpi käyntiin. Tapaamisissa etsimme erityisesti kohtia vanhasta paikallissuunnitelmasta, joita tulisi muuttaa. Vanhasta Paikallissuunnitelmasta poistettiin paljon osioita ja vanhentunutta tietoa korjattiin nykyhetkeen. Opetuksellisesti vanhan paikallissuunnitelman sisällöt uudistuivat uuden Rippikoulusuunnitelman mukaiseksi.

Ensimmäisessä yhteisessä tapaamisessa Aholan ja Smidtslundin kanssa ja-oimme vanhan Liedon seurakunnan paikallissuunnitelman neljään osaan. Ensimmäistä osiota käsitteli Ahola, joka koosti listauksen paikallissuunnitelmassa olevista virheistä. Otin listauksen käyttöön ja aloin kokoamaan uutta Paikallissuunnitelmaa vanhan Paikallissuunnitelman pohjan avulla. Ensimmäisenä koostin otsikkolistan, joka pohjautuu Rippikoulusuunnitelma 2017 ohjeisiin. Muokkasin vanhan paikallissuunnitelman tekstejä Rippikoulusuunnitelma 2017 mukaiseksi, sekä Aholan antamien ohjeiden mukaisesti. Sama kaava toistui seuraavissa kolmessa osiossa, joista työntekijä koosti ensimmäisenä listauksen virheistä tai poistettavista osioista.

Neljä pääotsikkoa ovat suoraan Rippikoulusuunnitelma 2017 mukaiset. Otsikot Paikallissuunnitelmassa (Liite 1) ovat toimintaympäristön kuvaus, toteutuksen paikalliset periaatteet, viestintä, tiedottaminen ja markkinointi sekä liitteet. Toimintaympäristön kuvaukseen tehtiin vähiten muutoksia. Liedon kunta eikä seurakunta ole muuttunut vanhan Paikallissuunnitelman kirjoittamisen jälkeen, joten toimintaympäristö on pysynyt hyvin samana. Muutoksia tehtiin henkilöstön ja tilojen kohdalle. Omassa leirikeskuksessa toinen majoitusrakennus ei ole käytössä, joka tekee muutoksia rippikoulujen toteuttamiseen majoituksen suhteen. Henkilöstö-kappaleeseen kirjattiin nyt tarkemmin moniammatillisesta rippikoulutiimistä sekä kanttorin roolia sanoitettiin vielä selkeämmin.

Toteutuksen paikalliset periaatteet-luku pitää sisällään rippikoulun toteutuksen, rippikoulurakenteen, rippikoulun opetukselliset asiat, rippikoulun kehittämisen sekä arvioinnin sekä säännöt koskien esimerkiksi rippikoulun keskeyttämisestä, ensiaputarvikkeista ja päihteiden käytöstä. Toteutuksen paikalliset periaatteet-luku rakennettiin irrallisista palasista Rippikoulusuunnitelma 2017 mukaiseksi. Rippikoulusuunnitelmaan on kirjattu selkeä runko, mitä toteutuksen paikallisista periaatteista tulisi mainita. Liedon seurakunnan vanhaan Paikallissuunnitelmaan ei ollut kirjattu samaan lukuun rippikoulun rakennetta, opetuksellisia asioita ja muita sääntöjä. Tämän luvun rakentaminen vei eniten aikaa Paikallissuunnitelmasta. Rippikoulun rakenteeseen tuli paljon muutoksia ja rippikoulun vuosikierto myös sen myötä muuttui. Rippikoulurakenteeseen muutoksia tehdessä rippikoulun toteutus ja opetukselliset asiat uudistuivat rippikoulurakenteen myötä. Rippikoulun rakenne oli ensimmäinen asia, jota lähdettiin muuttamaan. Monet muut kappaleet olivat riippuvaisia rakenteesta, joten se piti rakentaa ensimmäisenä. Rakenteeseen tehtiin useita muutoksia intensiivipäivässä tammikuussa, joten itselleni jäi päätösten kokoaminen yhtenäiseksi kappaleeksi.

Kolmas pääluku koski viestintää, tiedottamista ja markkinointia. Tähän kappaleeseen tarvitsin paljon ohjeistusta seurakunnan työntekijöiltä, koska itselläni ei ollut tietoa esimerkiksi seurakunnan viestinnästä. Pääsin tutustumaan Liedon seurakunnan viestintäsuunnitelmaan, joka ohjasi Paikallissuunnitelman tekoa oleellisesti. Ahola ja Smidtslund lisäsivät erinäisiä faktoja Paikallissuunnitelmaan, joita ei seurakunnan viestintäsuunnitelmaan ollut kirjattu. Esimerkiksi linjaus WhatsApp sovelluksen hyödyntämisestä rippikoulun aikana ei ollut kirjattu viestintäsuunnitelmaan, mutta rippikoulutyöntekijät olivat päättäneet sen käytöstä.

Lokakuussa kokoustimme yhdessä Aholan ja Smidtslundin kanssa uuden ja valmiin Liedon seurakunnan Paikallissuunnitelman äärellä. Päätimme Paikallissuunnitelman olevan valmis esiluettavaksi valikoiduille seurakunnan nuorille. Sovimme seuraavan kokouksen ajankohdan, jolloin kävisimme läpi nuorten antamia kommentteja. Sovimme myös ajankohdan, jolloin Liedon seurakunnan uusi Paikallissuunnitelma käsiteltäisiin Kirkkoneuvostossa.

Liedon seurakunnan uusi Paikallissuunnitelman esilukivat kuusi seurakunnan nuorta. Nuoret olivat iältään 18-21 – vuotiaita. Kaikki nuoret ovat osallistuneet rippikouluistaan lähtien aktiivisesti Liedon seurakunnan nuorten toimintaan. Kaikki nuoret ovat toimineet seurakunnassa määräaikaisena viranhaltijana varhaisnuorten tai rippikoulutyön leirityössä. Kaikilla koelukijoilla oli hyvä käsitys rippikoulujen järjestämisestä viimeisen neljän vuoden ajalta Liedon seurakunnassa.

Nuoret lukivat Liedon seurakunnan paikallissuunnitelman itsenäisesti yhden viikon aikana lokakuussa 2018. Nuorten luettua paikallissuunnitelman, he laittoivat sähköpostitse mielipiteitään suunnitelmasta. Tein yhteenvedon nuorten antamista kommentteista. Yhteenvedosta huomasin, etteivät nuoret olleet ehdottaneet Paikallissuunnitelman muokkaamista miltään osalta. Nuoret kommentoivat vapaasti mielipiteensä. Nuoria kehoitettiin tarkastelemaan Paikallissuunnitelmaa sekä nuoren, että työntekijän näkökulmasta. Haasteena kommenttien saamisessa oli kaveruus vapaaehtoisten lukijoiden kanssa. Kommentit olivat liian kaverillisia, eikä ne kommentoineet Paikallissuunnitelman sisältöä. Kommentit olivat muutaman sanan kommentteja, esimerkiksi ”ihan kiva” ja ”hyvä ja selkeä”.

Marraskuussa kävimme Aholan ja Smidtslundin kanssa sähköpostin välityksellä keskustelua nuorten antamista kommentteista. Emme lähteneet muuttamaan paikallissuunnitelmaa nuorten kommenttien myötä. Kommenteissa ei myöskään ollut aihetta minkään kohdan muuttamiselle Paikallissuunnitelmasta. Kommenttien avulla ei syntynyt uusia kehittämisideoita, joilla olisin voinut Paikallissuunnitelmaa muuttaa. Paikallissuunnitelman lukeneiden nuorten mielestä paikallissuunnitelma olisi hyvä myös perehdyttämismateriaalina. Kaikki nuoret ovat työskennelleet Liedon seurakunnassa, joten he osasivat ajatella materiaalia myös nuoren työntekijän perehdyttämisen näkökulmasta.

Paikallissuunnitelmaa on hyvä käydä läpi vuosittain. Pelkästään ikäryhmän koko ja tarpeet muokkaavat mahdollisesti rippikoulujen määrää ja saattaa näin esimerkiksi vapauttaa lisää resursseja käyttöön. Paikallissuunnitelma tulisi olla kaikille rippikoulutyötä tekeville erittäin tuttu ja tavoitteena olisi, että työntekijät saisivat Paikallissuunnitelmasta myös tukea työn tekemiseen. Tulevaisuudessa Paikallissuunnitelma jää täysin Liedon seurakunnan haltuun ja tekijänoikeudet siirtyvät täysin heille. Tulen työskentelemään kesän 2019 rippikouluissa Liedon seurakunnassa, joiden perusteella tulen osallistumaan syksyllä 2019 rippikoulujen tavoite- ja arviointikeskusteluun. Paikallissuunnitelmaa tullaan toivottavasti heti tavoite- ja arviointikeskustelun perusteella muokkaamaan ja toivon saavani palautetta Liedon seurakunnan työntekijöiltä Paikallissuunnitelman toimivuudesta. Toivon saavani myös kritiikkiä, jonka avulla Paikallissuunnitelmasta saisi kehitettyä ja vietyä eteenpäin. Mahdollisesti kesän jälkeen herää ajatuksia siitä, mitä olisi voinut Paikallissuunnitelmassa olla, mutta ennen kun se on täysin käytössä, ei kaikkea pysty ennakoimaan ja huomioimaan.

Paikallissuunnitelma on Liedon seurakunnan toiveiden mukainen ja Liedon seurakunnan Kirkkoneuvosto on sen hyväksynyt seurakunnan viralliseksi asiakirjaksi. Vuoden 2019 rippikoulut aloitettiin syksyllä 2018 uuden Paikallissuunnitelman mukaisesti, vaikka rippikoulujen alussa se ei vielä ollutkaan täysin valmis. Paikallissuunnitelma oli pitkän aikavälin produktio. Pitkä aikaväli mahdollisti koko työyhteisölle mahdollisuuden reagoida ja kommentoida Paikallissuunnitelmaan tehtäviä muutoksia ja palautetta pystyttiin täten keräämään pitkällä aikavälillä.

8 POHDINTA JA ARVIOINTI

Liedon seurakunnan rippikoulutyön Paikallissuunnitelman (Liite 1) kehittäminen oli monipuolinen ja pitkä prosessi. Vuoden 2017 Rippikoulusuunnitelmasta testattiin joitakin asioita vuoden 2018 pilottileireillä. Näiden pilottileirien avulla seurakunnassa oli hyvin kokemusta jo uudesta Rippikoulusuunnitelmasta. Itse osallistuin yhdelle pilottirippileirille yhdessä Elina Aholan kanssa. Kokeilimme esimerkiksi esitietolomakkeiden täyttämistä ja niiden hyödyntämistä, konfirmaation suunnittelemista kokonaisuudessaan yhdessä nuorten kanssa (osallistaminen) sekä perheiden mukaan ottamista.

Paikallissuunnitelman sisältöä ja käytettävyyttä pystyn erinomaisesti arvioimaan 2019 vuoden kesän rippikouluryhmien kanssa. Tulen itse työskentelemään kahden rippikouluryhmän kanssa Liedon seurakunnassa kesän 2019 aikana. Paikallissuunnitelmaa tullaan aktiivisesti kehittämään jo heti kesän jälkeen, kun vuoden rippikouluja käydään läpi. Suunnittelussa ei kaikkea pysty ennakoimaan, joten käytön jälkeen näkee vasta kunnolla Paikallissuunnitelman ongelmakohdat, joita seurakunnan työntekijät pystyvät päivittämään.

Paikallissuunnitelma ei koskaan ole täysin valmis. Se on jatkuvan kehittämisen kohde, ainakin tulisi olla, jollei ole. Paikallissuunnitelman sisältö vaihtelee jo esimerkiksi rippikoululaisten määrän vuoksi. Joten vuosittain on syytä uudistaa Paikallissuunnitelmaa joiltakin osin. Seurakunnan rippikoulutyön tulisi olla ajankohdista ja kulkea muun yhteiskunnan kanssa käsi kädessä.

Paikallissuunnitelmaa tehdessä seurakunnan isosia sekä kesätyöntekijöitä/seurakunnassa aktiivisesti mukana olevia osallistettiin prosessin aikana. Osallisuutta olisi mielestäni voinut lisätä ja ottaa nuoria mukaan päätöksentekoon. Rippikoulutyön Paikallissuunnitelma on melko teoreettinen joiltain osin, mutta joihinkin asioihin rippikouluun tulevat/rippikoulun jo käyneet olisivat voineet vaikuttaa. Esimerkiksi teemapäivien aiheisiin tai rakenteeseen olisi voinut osallistaa nuoria mukaan. Pelkästään teemapäivien pitämiseen nuoria voisi hyödyntää, eikä niin useita työntekijöitä tarvitsisi olla ryhmän mukana.

Olen tyytyväinen toteutuneeseen prosessiin. Paikallissuunnitelmasta valmistui Liedon seurakunnan tarpeita vastaava. Uuden Rippikoulusuunnitelman mukaisia tavoitteita ja uudistuksia tuli paljon Paikallissuunnitelmaan. Kuitenkaan kaikkea ei heti ensimmäisen vuoden aikana pystytty toteuttamaan. Esimerkiksi uuden Rippikoulusuunnitelman mukaisesti rippikouluryhmän tutustuminen seurakunnan toimintaan tulisi tehdä yhteisesti ja luopua rippikoululaisten omatoimisesta tutustumisesta ja merkkien keräämisestä. Tästä kuitenkin ei ollut vielä mahdollisuutta luopua työntekijöiden ja muiden resurssien vuoksi. Monilla työntekijöillä on kaksi rippikouluryhmää kesän aikana, joten tapaamisia tulisi vuoden ajalle useita. Tullevan kesän rippikoululaiset keräävät rippikoulunsa aikana omatoimisesti merkin-
töjä seurakunnan toimintaan osallistumisesta. Syksyllä aloittavat uudet ryhmät saattavat jo toteuttaa tutustumiset ryhmänä. Kehitys on jatkuvaa ja sitä tapahtuu koko ajan.

Sain työskennellä kahden seurakunnan työntekijän kanssa läpi prosessin. Oli mukavaa, että Paikallissuunnitelmaa työsti sekä nuorisotyönohjaaja, että pappi. Työskentely oli hyvin ammattimaista ja sain paljon tukea prosessin aikana. Jos olisin yksin kirjannut Paikallissuunnitelman, ei se olisi välttämättä kohdentunut tarpeeksi hyvin juuri Liedon seurakunnalle. Mukana myös Paikallissuunnitelmaa tekemässä oli koko Liedon seurakunnan rippikoulutyötä tekevä tiimi. Työskentely oli moniammatillista ja itseä miellyttävää.

Roolini Paikallissuunnitelmaa tehdessä oli samalla tasolla kuin Aholalla ja Smidtslundilla. Roolini oli tehdä paikallissuunnitelma sovittujen asioiden mukaiseksi. Yhteisissä tapaamisissa sain ensimmäisenä puheenvuoron ja tehdä ehdotuksia aiheista, joista sitten yhdessä muotoilimme paikallissuunnitelmaan sopivia päätöksiä. Sain paljon tukea työntekijöiltä koko paikallissuunnitelman teon aikana, enkä kokenut tekeväni sitä yksin. Koostin Paikallissuunnitelmasta mielestäni Liedon seurakunnan näköisen ja seurakunnan tarpeisiin vastaavan. Oman toimintani merkitys Paikallissuunnitelman valmistumisen ja teon kannalta oli mielestäni merkityksellistä. Toin nuoren ja pian valmistuvan nuorisotyönohjaajan näkemyksiä vahvasti yhteisiin keskusteluihin ja palavereihin. Paikallissuunnitelman valmistumista edesauttoi tuntemukseni Liedon seurakunnasta ja seurakunnan rippikoulutyöstä.

Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaamisessa kuvaillaan, miten nuorisotyönohjaaja on kasvattaja, joka työ liittyy laaja-alaisesti lasten, nuorten ja perheiden elämään. (Suomen ev.lut. kirkko. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen.) Opinnäytetyö prosessini aikana en päässyt tutustumaan lasten tai perheiden elämään seurakunnan työntekijän roolissa. Nuorten elämään sen sijaan tutustuttua tuli erittäin paljon. Olen työskennellyt seurakunnassa kesätöiden ja muiden leiritöiden ohella jo useita vuosia, joten kirkon nuorisotyö on itselle erittäin tuttua. En osaa vielä mieltää itseäni kasvattajaksi, mutta se johtuu ehkä omasta iästäni. Kun rippikouluikäisiin ei ole edes 10 vuotta ikäeroa, on hankalaa mieltää itseään kasvattajaksi. Ajattelen itseäni luotettavana aikuisena ja hengellisenä matkakumppanina.

Nuorisotyöntekijän ydinosaamisessa kerrotaan, miten nuorisotyöntekijän tehtävänä on rohkaista nuoria ja lapsia kasvamaan kristillisessä uskossa, osallistumaan ja vaikuttamaan seurakunnan elämään sekä löytämään paikkansa seurakunnan yhteydessä ja kristittynä maailmassa. (Suomen ev.lut. kirkko. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen.) Koen opinnäytetyöni ohella rohkaisseeni nuoria seurakunnan arkeen sekä varsinkin vaikuttamaan seurakunnan elämään. Olisin voinut vielä paremmin saada nuoria vaikuttamaan seurakunnan arkeen ja varsinkin rippikouluun liittyvissä asioissa. Olisin halunnut osallistaa nuoria vielä enemmän prosessin aikana. Tässä on hyvä kehittämisen kohde Liedon seurakunnassa, miten nuoria saataisiin enemmän mukaan päätöksentekoon heitä koskevissa asioissa.

Ammatillisuuden kehittymisessä nimesin itselleni joitain tavoitteita. Yhtenä tavoitteena oli rippikoulutyöstä oppiminen monipuolisesti. Asetin tavoitteeksi ymmärtää rippikoulun moninaisuutta ja hahmottaa työmäärää, joka tehdään vuoden aikana, ennen kuin rippikouluryhmä istahtaa bussiin. Toiseksi tavoitteeksi asetin asiakirjojen teon ja niihin tutustumisen. Rippikoulusuunnitelma on hyvin tärkeä ja oleellinen asiakirja rippikoulun toteutuksessa, joten yhtenä tavoitteena oli sisäistää Rippikoulusuunnitelma 2017:sta mahdollisimman hyvin ja oppia siitä mahdollisimman paljon. Kolmantena tavoitteena ammatillisen kehittymisen kannalta otin itselleni johtavan roolin harjoittelun. Ryhmätöissä en yleensä ole se, joka määrää tahdin ja työtavat.

Koen saavuttaneeni itselleni asetetut tavoitteet. Olen oppinut rippikoulutyöstä monipuolisesti ja on ollut hienoa, miten moniammatillisesti rippikoulutyötä Liedon seurakunnassa tehdään. Olen oppinut paljon myös diakonien työstä ja heidän ajatuksistaan rippikoulusta. Toiseksi tavoitteeksi asetin asiakirjoihin tutustumisen ja niiden teon ja koen tavoitteen täyttyneen. Rippikoulusuunnitelma on tullut hyvinkin tärkeäksi työvälineeksi itselle ja olen jo paljon saanut siitä tukea kesän 2019 rippikouluja suunnitellessa. Tietysti olen paljon myös hyödyntänyt tekemääni Paikallissuunnitelmaa. Kolmanneksi tavoitteeksi asetin johtavan roolin harjoittelun. Tässä tavoitteessa en koe täysin vielä olevani. Pyrin mahdollisuuksieni mukaan paljon olemaan johtavassa roolissa Aholan ja Smidtslundin kanssa työskennellessä, mutta se ei täysin onnistunut. Koen, että yhtenä mahdollisena syynä tähän on se, ettei tietynlaista johtajaa Paikallissuunnitelman tekoon tarvittu. Vedimme hyvin vahvasti yhtä köyttä ja minä tein töistä tietysti suurimman osan. Mutta en koe siltikään olleeni johtajan asemassa. En myöskään kokenut palaverissa ja intensiivipäivässä johtajan roolia itselleni ominaiseksi. Ehkä syynä oli se, etten tuntenut kaikkia työntekijöitä ennalta, niin oli hankalaa heittäytyä ryhmän nuorimpana ja koulutus kesken olevana johtamaan tilanteita.

Koen ammatillisesti kehittyneeni prosessin aikana valmiimmaksi työntekijäksi. Rippikoulutyö on itselle jo erittäin tuttua ja koen olevani sen suhteen jo ammattilainen. Tietysti itseä on hyvä kehittää ja aina on mahdollisuus oppia uutta. Vaikka koen itseni ammattilaiseksi rippikouluun liittyvissä asioissa, en koe siltikään olevani vielä valmis kirkon nuorisotyönohjaaja. Kirkon nuorisotyöntekijän työ koostuu paljon muustakin kuin vain rippikoulujen toteutuksesta. Paikallissuunnitelman teko tutustutti minut erittäin hyvin leirityön ulkopuoliseen työhön. Nuorisotyöntekijän työ on erittäin monipuolista, eikä siihen kuulu vain leirityötä ja nuorteniltojen pitämistä. Siihen kuulu myös esimerkiksi paikallissuunnitelmien kaltaisten asiakirjojen tekoa ja niiden jatkuvaa kehittämistä.

Koen ammatillisuuteni kehittyneen hyvin ja koen olevani valmis työskentelemään seurakunnassa. Olen opintojen ohella työskennellyt myös varhaisnuorten parissa, joten koen olevani valmis työntekijä nuorisotyöhön, kohdentuu se sitten rippikoulutyöhön tai varhaisnuorten kanssa tehtävään työhön. Itselleni rippikoulutyö on ollut hyvin tärkeä ja mielenkiintoinen työkenttä. Koen opinnäytetyön herättäneen vielä vahvemman halun ja mielenkiinnon työskentelemisestä seurakunnassa. Ymmärrän, että seurakunnan arki on myös kaikkea muuta kuin rippikouluja, mutta olen myös erittäin kiinnostunut siitä. Paikallissuunnitelman teko sai minut kiinnostumaan ja kehittymään myös asiakirjojen teossa, joka oleellisesti kuuluu kirkon nuorisotyöntekijän työhön.

Jos aloittaisin koko opinnäytetyöprosessin alusta, tekisin monta asiaa eri tavalla. Ensinnäkin haluaisin osallistaa nuoria paljon enemmän, kuin tässä opinnäytetyössä pystyin. Nuorille olisi voinut muodostaa esimerkiksi ryhmän, joka olisi ollut mukana Paikallissuunnitelman teossa. Ryhmä olisi voinut antaa omia ehdotuksiaan matkan aikana ja antaa palautetta muodostuvasta Paikallissuunnitelmasta. Rippikouluja tehdään nuorille ja nuorilähtöisesti, mutta Paikallissuunnitelmassa, joka määrittää rippikoulun toteuttamisen, ei ole kuultavissa nuorten ääntä. Paikallissuunnitelma on tehty nuorille ja heitä ajatellen, mutta nuoria olisi pitänyt ajatella enemmän ennen produktion aloittamista.

Jos aloittaisin opinnäytetyöprosessin alusta, muokkaisin myös muita asioita, kuin pelkästään nuorten osallistamisen. Olisin halunnut kiinnittää paljon enemmän huomiota Paikallissuunnitelman visuaaliseen ilmeeseen. Toisaalta Paikallissuunnitelma on asiakirja, joka on vain työntekijöille, mutta mielestäni silti se voisi olla myös jotain muuta, kuin vain mustaa valkoisella. Nuoret olisi voitu ottaa myös tähän mukaan, he olisivat voineet esimerkiksi omilla kuvaamillaan kuvilla tai tekemillä taideteoksillaan kuvittaa Paikallissuunnitelman. Nuorten lisäksi olisi voinut osallistaa myös perheitä. Vuoden 2018 rippikoululaisten perheiltä olisi voinut esimerkiksi palautekyselyn avulla kerätä tietoa markkinoinnista, viestinnästä ja siitä, miten perheet on huomioitu. Toisaalta ajattelen, että perheiden haastattelusta olisi saanut kokonaisen tutkimuksen tehtyä, joten tässä tapauksessa rajaaminen oli järkevää. Siltikin jollakin tavalla perheet olisivat myös voineet näkyä Paikallissuunnitelmassa.

Sitouduin opinnäytetyöprosessin aikana noudattamaan eettisiä periaatteita. Erikseen en Liedon seurakunnan kanssa tehnyt sitouttavaa sopimusta, koska minun ja seurakunnan välinen luottamus on vahvaa, enkä siten nähnyt sopimusta tarpeelliseksi. Eettisiä periaatteita, joihin sitouduin opinnäytetyöni aikana, on yhteensä seitsemän. Ensimmäisenä periaatteena on keskinäinen kunnioitus, joka minun opinnäytetyössäni kohdentui siten, että esimerkiksi Liedon seurakunnan kanssa pidetyissä palavereissa jokaiselle annettiin mahdollisuus omaan mielipiteeseen ja hyväksyttiin se mahdollisuus, että joku muu saattaa olla asiasta eri mieltä kuin itse on. Toisena periaatteena oli tasa-arvo, jonka avulla huolehdittiin, että niidenkin mielipiteet ja ajatukset otettiin huomioon, jotka useasti jäivät huomioimatta. (Gothoni 2016)

Kolmantena eettinen periaate on hyvää jatkumoa ensimmäiselle kahdelle periaatteelle. Kolmannessa periaatteessa on kyse demokraattisesta osallistumisesta ja vastavuoroisuudesta. Tällä periaatteella tarkoitetaan sitä, että valta jakautuu kaikkien osallistujien kesken tasan ja työskennellään niin, että valta jakautuu tasaisesti. Opinnäytetyössäni oli vaikeuksia tämän periaatteen kanssa ja sitä sovellettiin riippuen tilanteesta. Yhteisissä kokouksissa kaikki oli samassa asemassa ja kaikilla oli mahdollisuus vaikuttaa Paikallissuunnitelman tekoon. Kuitenkin itselläni sekä Aholalla ja Smidtslundilla oli enemmän valtaa Paikallissuunnitelman muodostumisen kannalta. Eli yhteisissä palavereissa periaatetta pystyttiin hyödyntämään, mutta Paikallissuunnitelmaa kirjoittaessa tämä periaate ei toteutunut. Neljäs eettinen periaate oli aktiivinen oppiminen. Tällä periaatteella varmistettiin Paikallissuunnitelman teon aikana, että järjestettiin tarpeeksi aikaa Paikallissuunnitelman muodostumiselle sekä reflektoidaan omaa toimintaa ja tuotosta tasaisin väliajoin. (Gothoni 2016.)

Viides ja kuudes periaate ovat vahvasti toisiinkin linkittyviä. Viidennellä periaatteella tavoitellaan muutosta, joka on kehittämis- tai tutkimuslähtöistä. Periaate omassa opinnäytetyöprosessissa näkyi siten, että pidetään avoimena useita mahdollisuuksia, joita voi kehittämisen aikana ilmaantua. Kuudes periaate linkittyikin hyvin vahvasti tähän, jolla haetaan positiivista muutosta. Kehittäminen tulisi tapahtua vain positiiviseen suuntaan ja se asetetaan tavoitteeksi heti alussa. Paikallissuunnitelmaa tehtäessä kehitys tapahtui vain positiiviseen suuntaan ja se myös olikin tavoitteena alusta alkaen. Viimeisenä eettisenä periaatteena on yhteistoiminta. Yhteistoiminnan tavoitteena on, että yhdessä työskennellen kehitetään yhteistä kohdetta. (Gothoni 2016.) Opinnäytetyöni kannalta tämä tarkoitti Paikallissuunnitelman kehittämistä koko rippikoulutiimin voimin.

Julkistin opinnäytetyöni koulun julkistamisseminaarissa, monen muun oppilaan tavoin. Julkistamista suositeltiin työelämässä, mutta opettajien, seurakunnan ja omien töiden sovittaminen osoittautui tällä kertaa mahdottomaksi, eikä julkistamista pystytty järjestämään Liedon seurakunnan rippikoulutyöntekijöiden palaverissa. Itseäni tämä jäi harmittamaan yllättävänkin paljon. Paikallissuunnitelma oli iso ja paljon aikaa vaatinut työ, josta seurakunta hyötyy merkittävästi. Tämä jäi itseäni harmittamaan, koska en saanut seurakunnalta tunnustusta hyvin tehdystä työstä, vaikka olisin kaivannut sitä. Julkistaminen olisi ollut oiva tapa juhlistaa opinnäytetyöni ja Paikallissuunnitelman valmistumista. Tiedän, että seurakunta on kiitollinen tekemästäni työstä ja pitävät työpanostani hyvin tärkeänä, mutta julkistamisen tapahtuminen koulumaailmassa työelämäyhteistyön sijaan, oli itselle yksi negatiivinen kokemus opinnäytetyöprosessin aikana.

Paikallissuunnitelman tavoitteet täyttyivät opinnäytetyöprosessin aikana. Yhdessä Aholan ja Smidtslundin kanssa Paikallissuunnitelman tavoitteiksi valikoitui sen valmistuminen syksyn 2018 aikana ja mahdollisuus käyttää Paikallissuunnitelmaa perehdyttämismateriaalina. Sisällöllisesti Paikallissuunnitelmaan haluttiin sisällyttää koko rippikoulutiimin yhdessä valitsemaa tärkeitä pääkohtia rippikoulun toteutuksessa. Liedon seurakunnan tavoitteet rippikoulussa ovat nuorten osallistaminen, nuorilähtöisyys, hengellisyiden vahvistaminen sekä Raamatun aseman nosto positiivisella tavalla ja diakonian tuleminen tutummaksi. Kaikki seurakunnan tavoitteet saatiin sisällytettyä Paikallissuunnitelmaan.

LÄHTEET

- Ahola, Elina 2018. Liedon seurakunta, pappi. Henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2018.
- Ahtiainen, Anita 2012. Tytöt ja pojat ehtoollisella. Helsinki: Lasten keskus.
- Broman, Annika; Mattsson, Birgitta & Öjermo Carina 2006. Rippikoulu kaikille – kärsivällisyyttä, selkeyttä, rakennetta. Helsinki: LK-kirjat/Lasten keskus.
- Gothoni, Raili 2016. Eettiset periaatteet tutkivassa ja kehittävässä työssä. Teoksessa R. Gothóni, S. Hyväri, A.L. Karjalainen, M. Kivirinta, M. Kolkka & P. Vuokila-Oikkonen (toim.) Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas. (Diak opetus, 2). Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 27.4.2019
<http://libguides.diak.fi/c.php?g=389856&p=2793510>
- Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi 2012. Demokratiaoppitunti. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu -Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Innanen, Tapani 2009. Elämän, uskon ja rukouksen opettamista ja oppimista 2000-luvun alussa. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus (s.352-368). Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Jolkkonen, Jari 2004. Rippikoulu ja konfirmaatio luterilaisen kasteteologian näkökulmasta. Teoksessa H. Aaltonen; L. Pruuki & P. Saarainen. Rippikoulun käsikirja (s. 9-33). Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Kokkonen, Jarmo 2009. Rippikoulun paikallisuunnitelmat Helsingin ja Espoon hiippakunnissa. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus (s.35-60). Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kuntaliitto. Asiantuntijapalvelut. Talous. Kuntien Väestö ja ikärakenne. Saatavilla 14.01.2019. <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/kuntien-vaesto-ja-ikarakenne>.

- Kuusi, Riitta & Porkka Jouko 2006. Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille – erilaiset oppijat rippikoulussa. Helsinki: Kirkkohallitus/Kasvatus- ja nuorisotyö, Diakonia ja yhteiskuntatyö.
- L 1054/1993 Kirkkolaki. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054>. Saatavilla 15.12.2018
- L 1055/1993. Kirkkojärjestys. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>. Saatavilla 15.12.2018
- Launonen, Pekka 2008. Kasvattava ja palveleva kirkko - kristillisen lapsi- ja nuorisotyön olemus. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen (s.221-234). Helsinki: Lasten Keskus / LK-Kirjat.
- Liedon kunta. Asuminen. Saatavilla 10.01.2019. http://www.lieto.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Asuminen.
- Liedon kunta. Lieto-info. Tilastotietoa Liedosta. Asukasluvun kehitys Liedossa. Saatavilla 14.01.2019. [http://www.lieto.fi/fi-FI/LietoInfo/Tilastotietoa_Liedosta/Asukasluvun_kehitys_Liedossa\(3420\)](http://www.lieto.fi/fi-FI/LietoInfo/Tilastotietoa_Liedosta/Asukasluvun_kehitys_Liedossa(3420)).
- Liedon kunta. Lieto-info. Tilastotietoa Liedosta. Saatavilla 14.01.2019. http://www.lieto.fi/fi-FI/LietoInfo/Tilastotietoa_Liedosta.
- Liedon kunta. Työ ja yrittäminen. Lieto on paras kunta yrittää. Saatavilla 10.01.2019. [http://www.lieto.fi/fi-FI/Tyo_ja_yrittaminen/Lieto_on_paras_kunta_yrittaa\(6136\)](http://www.lieto.fi/fi-FI/Tyo_ja_yrittaminen/Lieto_on_paras_kunta_yrittaa(6136)).
- Liedon kunta. Ympäristö ja luonto. Saatavilla 10.01.2019. http://www.lieto.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Ymparisto_ja_luonto.
- Liedon museo. Liedon historia. Saatavilla 10.01.2019. <https://www.liedonmuseum.fi/liedon-historia>.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen (s. 63-82). Helsinki: Lasten Keskus / LK-Kirjat.
- Murtonen, Sari 2009. Rippikoulun merkitys nuoren aikuisen uskonnollisessa elämänkaareissa. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus (s. 329-349). Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Niemelä, Kati 2002. Hyvä rippikoulu. Rippikoulun laatu ja vaikuttavuus. Jyväskylä: Kirkon tutkimuskeskus.

- Niemelä, Kati 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Ojasalo, Katri; Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Peitso, Jonna; Perkiö, Tuomas; Poropudas, Salla; Nieminen, Taru 2017. Ihme isonen – isostoiminnan kirja. Helsinki: Lasten keskus.
- Porkka, Jouko 2004. On kunnia olla isonen: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon isostoiminta 2000-luvun alussa. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Pruuki, Lassi 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-kirjat/Lasten keskus.
- Raamattu. Suomen Evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Sakasti. Koulutus. Ydinosaaminen. Ydinosaamis kuvauksia. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen. Saatavilla 27.03.2019. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/nuorisoty.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/nuorisoty.pdf).
- Sakasti. Päätöksenteko. Lainsäädäntö. Kirkkojärjestys. Saatavilla 15.12.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content344521>.
- Sakasti. Päätöksenteko. Lainsäädäntö. Kirkkolaki. Saatavilla 15.12.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content358CFC>.
- Sakasti. Rippikoulun tavoitavuus prosentteina kunnan ikäluokasta 2015. Saatavilla 16.08.2018. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/E497069E7576A823C22577C300239164/\\$FILE/Varhaiskasvatus-%20ja%20nuorisoty%F6n%20tavoitavuus%20kunnan%20ik%E4luokasta%202015.xlsx](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/E497069E7576A823C22577C300239164/$FILE/Varhaiskasvatus-%20ja%20nuorisoty%F6n%20tavoitavuus%20kunnan%20ik%E4luokasta%202015.xlsx).
- Sakasti. Rippikoulun tavoitavuus prosentteina kunnan ikäluokasta 2014. Saatavilla 16.08.2018. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/E497069E7576A823C22577C300239164/\\$FILE/Varhaiskasvatus-ja%20nuorisoty%F6n%20tavoitavuus%20kunnan%20ikaluo-kasta_%202014.xlsx](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/E497069E7576A823C22577C300239164/$FILE/Varhaiskasvatus-ja%20nuorisoty%F6n%20tavoitavuus%20kunnan%20ikaluo-kasta_%202014.xlsx).

Sakasti. Rippikoulun tavoitavuus prosentteina kunnan ikäluokasta 2016. Saatavilla 16.08.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content3F24FC>.

Sakasti. Uudistuksen päälinjat – Rippikoulusuunnitelma 2017. Saatavilla 30.10.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content237F32>.

Sakasti. Uudistukset ja hankkeet. Rippikoulu-uudistus. Saatavilla 16.01.2019. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content1FBAAA>.

Suomen ev.lut kirkko. Jäsentilastot. Seurakuntien jäsenmäärä. Saatavilla 14.01.2019. <https://www.kirkontilastot.fi/viz?id=26>.

Suuri ihme – rippikoulusuunnitelma 2017. Suomen ev.-lut kirkon julkaisuja 60, Kirkko ja toiminta, Suositukset, ohjeet ja oppaat. Helsinki 2017.

Tarvasjoki pakkoliitetään Lietoon. Turun Sanomat. Saatavilla 14.01.2019. <https://www.ts.fi/uutiset/paikalliset/640468/Tarvasjoki+pakkoliitetaan+Lietoon>. Shoja, L (12.6.2014)

LIEDON SEURAKUNNAN
RIPPIKOULUTYÖN
PAIKALLISSUUNNITELMA
VUODELLE 2019

Sisällys

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	3
1.1 Rippikoulun yleiset lähtökohdat	3
1.2 Rippikoulu Liedossa	4
1.3 Henkilöstö	6
1.4 Talous	7
1.5 Tilat	7
2. TOTEUTUKSEN PAIKALLISET PERIAATTEET	9
2.1 Rippikoulun toteutus	9
2.2 Rippikoulun rakenne	9
2.2.1 Rippikoulun vuosikierto Liedon seurakunnassa	9
2.2.2 Aloitus, yhteiset tapahtumat ja seurakuntayhteys -jakso	10
2.2.3 Intensiivijakso	11
2.2.4 Konfirmaatio	11
2.3 Rippikoulun opetukselliset asiat	12
2.3.1 Opetus	12
2.3.2 Opetusmenetelmät	12
2.3.3 Jumalanpalvelus- ja rukouselämä	13
2.4 Leirijakson keskeyttäminen	14
2.5 Päihteet ja tupakointi leirillä	14
2.7 Leirivälineet ja ensiaputarvikkeet	15
2.8 Eri työntekijäryhmien vastuut ja tiimityön toteutuminen	15
2.9 Rippikoulun kehittäminen ja arviointi	16
3. VIESTINTÄ, TIEDOTTAMINEN JA MARKKINOINTI	17
3.1 Rippikouluun kutsuttavat	17
3.2 Rippikouluun hakeminen ja ryhmäjako	17
3.3 Yhteydet rippikoululaisiin ja rippikoululaisten huoltajiin	17
3.4 Erilaiset oppijat	18
4. LIITTEET	19
4.1 LIITE 1 Ennakkotietolomake	19
4.2 LIITE 2 Ulkoläksyt	22
4.3 LIITE 3 Turvallisuusasiakirja	24
4.4 LIITE 4 Onnettomuusraportti	28
4.5 LIITE 5 Rippikoululaisen yhteystietolomake	29

1 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

1.1 Rippikoulun yleiset lähtökohdat

Rippikoulu on kirkon kasteopetusta, joka perustuu Jeesuksen antamaan kaste- ja lähetyskäskyyn (Matt. 28:18-20). Tavoitteena on, että rippikoululainen vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on pyhässä kasteessa otettu. Rippikoulun tehtävänä on myös auttaa nuorta elämään ja ymmärtämään sitä uskon todellisuutta, josta hän on pyhässä kasteessa tullut osalliseksi. Rippikoulussa liitytään kirkon vuosituhantiseen kristillisen uskon opetuksen perinteeseen ja seurakunnalliseen jatkumoon, jossa kirkon jäseniä kasvatetaan, kannustetaan ja opetetaan paikallisseurakunnassa.

Rippikoulu on kirkkolaissa ja –järjestyksessä määritelty. Paikallisseurakunnalle on annettu velvoite järjestää rippikoulu (Kirkkojärjestys 3 Luku 3 §: *Seurakunnan tulee pitää rippikoulua, jossa nuoria perehdytetään kirkon yhteiseen uskoon ja ohjataan elämään seurakunnan yhteydessä. Rippikoulua johtaa pappi tai lehtori. Opettajina toimivat heidän lisäksi kanttorit, nuorisotyönohjaajat ja muut seurakunnan viranhaltijat siten kuin seurakunnan rippikoulun ohjesäännössä määrätään.*) 5 § Konfirmaatioon voivat osallistua ne, jotka rippikoulun perusteella siihen oikeutetaan. Konfirmaatiossa tunnustaudutaan kirkon uskoon ja saadaan oikeus käydä itsenäisesti ehtoollisella. Konfirmaation toimittaa pappi tai lehtori.

Liedossa liitytään vahvaan suomalaiseen rippikouluperinteeseen. Rippikoulu on osa kansallista kulttuuriamme ja juurtunut yleisesti hyväksytyksi nuorten kasvuportaaksi. Rippikoulu on myös osa perheiden kristillistä kasvatustyötä.

Käytännössä Liedon rippikouluissa annetaan opetusta kirkkojärjestyksen mukaisesti (Kirkkojärjestys luku 3 4 § Rippikoulussa annetaan opetusta kirkolliskokouksessa hyväksytyn kristinopin mukaisesti. Käytettävät oppikirjat hyväksyy piispainkokous. Piispainkokous antaa tarkempia määräyksiä 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta opetuksesta.) Käytössä on tällä hetkellä piispainkokouksen määräyksen mukaisesti kirkon rippikoulusuunnitelma 2017: ”Suuri Ihme”.

Rippikoulusuunnitelma 2017 on asettanut rippikoululle kuusi päätavoitetta ja Liedossa on näistä kuudesta valittu kaksi. Päätavoitteena rippikoulu vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä. Lisäksi on valittu kaksi tavoitetta vuosille 2018-2020. Nämä tavoitteet viitoittavat rippikoulun kokonaisuutta Liedossa. Ensimmäisenä tavoitteena nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen. Toisena tavoitteena nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa.

Edellä mainittuihin tavoitteisiin pyritään pääsemään erinäisin keinoin:

Rippikouluryhmän tulisi tulla tutuksi jo talven aikana

Leirijumikset tulisi valmistella palvelemaan pyhyyden kokemusta sekä vahvistamaan hengellistä elämää.

Leirielämässä nuoria tulisi osallistaa yhteisen hartauselämän toteuttamisessa.

Opetuksien keskellä lyhyitä hiljentymishetkiä

Tarjota nuorille monipuolinen kokemus pyhyydestä

1.2 Rippikoulu Liedossa

Lieto on maaseutumainen vahvasti kasva kunta Turun läheisyydessä. Lieto on pinta-alaltaan laaja pitäjä, jossa on keskustan lisäksi monta erilaista kuntakeskusta. Asukkaita on vuonna 2017 noin 20 000 ja seurakunnan jäsenmäärä on noin 15000. Seurakunnan jäsenten osuus on 31.12.2016 ollut 77,7%. Aluetta leimaa tasainen väestönkasvu. Seurakunnan ja kunnan yhteistyö on Liedossa tiivistä.

Lasten ja nuorten osuus väestöstä on suuri. Liedossa koko ikäluokasta rippikoulun käy lähes 100% ja rippikoulun käyminen kuuluu vahvasti osaksi lietolaisten nuorten elämää. Rippikouluikäisten ja toteutettujen rippikoulujen vuosittainen lukumäärä on korkea (vuonna 2017 / nuoria 256 / 10 leiriä). Tilastokeskuksen Liedon väestöennuste yllä ja alla kunnan oma ennuste:

Tilastokeskuksen Liedon väestöennuste yllä ja alla kunnan oma ennuste:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
0 -6 v	1513	1518	1545	1549	1557	1567	1571	1576	1580	1586	1560	1531	1540
7 -15 v	2138	2151	2144	2199	2177	2195	2207	2213	2219	2287	2308	2293	2249
16 -19 v	941	924	896	881	851	846	848	857	871	881	913	928	923
20-24 v	556	567	587	589	604	589	581	571	559	550	563	584	589
25 -64	8729	8729	8750	8768	8841	8872	8921	8959	8993	9184	9153	9109	9207
65 -74	1523	1621	1691	1798	1783	1875	1915	1960	1963	1789	1940	2120	2032
75 -	1103	1152	1203	1219	1296	1310	1353	1404	1493	2031	2339	2551	2823
Yht.	16503	16662	16816	17003	17109	17254	17396	17540	17678	18308	18776	19116	19363

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
0 -6 v	1558	1589	1594	1611	1626	1635	1644	1653	1689	1687	1706	1710
7 -15 v	2208	2206	2263	2252	2277	2296	2309	2322	2436	2495	2555	2497
16 -19 v	948	922	907	880	878	882	894	912	938	987	1034	1025
20-24 v	582	604	606	625	611	605	596	585	586	609	651	654
25 -64	8958	9002	9024	9146	9204	9282	9347	9411	9782	9896	10150	10223
65 -74	1664	1740	1851	1845	1945	1992	2045	2054	1905	2097	2362	2256
75 -	1182	1238	1255	1341	1359	1408	1465	1562	2163	2529	2842	3135
Yht.	17100	17300	17500	17700	17900	18100	18300	18500	19500	20300	21300	21500

Paikallisesti rippikoulu nähdään hyvin merkittävänä ja tärkeänä osana seurakunnan pitkäjänteistä toimintaa. Liedon seurakunnassa kaikki papit, nuorisotyönohjaajat ja kanttorit osallistuvat merkittävällä panostuksella rippikoulutyöhön.

Liedon seurakunnassa järjestetään 12 rippikoulua vuodessa. Talvella koulujen hiihtoloman aikana järjestetään laskettelurippikoululeiri Aholansaaressa. Lisäksi vuosittain järjestetään päivärippikoulu sekä 10 leiririppikoulua. Rippikoulu koostuu kolmesta jaksosta: Aloitus-, seurakuntayhteys- ja intensiivijaksosta.

Liedossa on myös mahdollisuus käydä aikuis- ja yksityisrippikoulua. Aikuis- ja yksityisrippikoulun suorittamisesta vastaavat rippikoulutyön papit.

1.3 Henkilöstö

Kirkkojärjestyksen mukaisesti: ”Rippikoulua johtaa pappi tai lehtori. Opettajina toimivat heidän lisäksi kanttorit, nuorisotyönohjaajat ja muut seurakunnan viranhaltijat siten kuin seurakunnan rippikoulun ohjesäännössä määrätään.” (KJ 3 luku §3). Yksi tiimin jäsenistä on leirijaksolla turvallisuusvastaavana. Ohjaajatiimi suunnittelee ja toteuttaa rippikoulun itsenäisesti rippikoulusuunnitelma 2017 ja paikallissuunnitelman pohjalta. Intensiivijaksolla jokaisessa ryhmässä tulee kirkon yleisten ohjeiden mukaan olla yksi aikuinen ohjaaja jokaista alkavaa kymmentä alaikäistä (myös isokset) kohtaan.

Liedon seurakunnassa rippikoulua pitävät kaikki papit. Kesällä myös kesäpapit osallistuvat rippikoulun pitämiseen. Samoin kuten papit, osallistuvat kaikki seurakunnan nuorisotyönohjaajat rippikoulutyöhön. Rippikouluissa kirkkomusiikin opetuksesta vastaavat kanttorit. Kanttori on osa rippikouluryhmän ohjaajatiimiä ja osallistuu rippikoulun suunnitteluun. Mahdollisuuksien mukaan ryhmän kanttori vierailee myös leirijaksolla. Kanttori suunnittelee yhdessä ryhmän kanssa konfirmaation musiikin. Lisäksi rippikouluja Liedon seurakunnassa tekevät diakonit. Diakoneista kaksi tai kolme osallistuu rippikoulutyöhön tarpeen mukaan.

Liedon seurakunnan rippikoulutyöhön osallistuu kaksi täysi-ikäistä määräaikaista viranhaltijaa (kausityöntekijät) / leiriryhmä, jotka haetaan tehtävään avoimen työnhaun kautta. Kausityöntekijät osallistuvat ohjaajatiimin jäseninä rippikoulun suunnitteluun ja toteutukseen koko rippikoulun ajan kesäkaudella. Kausityöntekijät vastaavat leirillä uintivalvonnasta sekä osallistuvat leiriarkeen muiden ohjaajatiimin työntekijöiden tavoin.

Liedossa yhdessä rippikouluryhmässä on noin kymmenen isosta, jotka ovat suorittaneet isoskoulutuksen. Isoskoulutus järjestetään Liedon seurakunnassa nuorisotyönohjaajien ja pappien toimesta. Isoskoulutukseen osallistuu vuosittain noin 100 nuorta, toisen vuoden isosia on noin 40 ja kolmannen vuoden noin 20. Myös muut seurakunnan työntekijät voivat toimia isoskoulutuksessa opettajina. Isoskoulutuksesta vastaava nuorisotyönohjaaja jakaa isokset hakemusten perusteella kuhunkin ryhmään. Isosille maksetaan palkkio.

1.4 Talous

Rippikoulutyöstä vastaava pappi ja rippikoulutyöstä vastaava nuorisotyönohjaaja tekevät esityksen rippikoulutyön vuosibudjetin kunkin vuoden tiedossa olevien menojen perusteella. Kirkkovaltuusto hyväksyy budjetin. Rippikoulutyön menot koostuvat pääsääntöisesti vakituisen henkilökunnan ja kausityöntekijöiden palkoista ja muista henkilöstömenoista, leirikeskusvuokrista, kuljetuksista, ruokailuista sekä materiaalihankinnoista.

1.5 Tilat

Kukin rippikouluryhmä kokoontuu kaikkien jaksojen aikana. Aloitus-, ja seurakuntayhteys jakson aikana kokoontuminen tapahtuu oman seurakunnan tiloissa. Intensiivijakso toteutetaan seurakunnan leirikeskuksessa, vuokratiloissa ja seurakunnan tiloissa (päivärippikoulu). Konfirmaatio on kaikilla ryhmillä Liedon, Tarvasjoen tai Littoisten kirkossa.

Kullekin ryhmälle osoitetaan tila yhteisiä kokoontumisia varten aloitus- ja seurakuntayhteys jaksolle. Yhteiset kokoontumiset ja intensiivijaksot varataan Katrina varauskirjaan rippikoulusta vastaavien työntekijöiden toimesta. Kunkin ryhmän työntekijät varaavat tilat oman ryhmän muita kokoontumisia varten. Näitä tiloja ovat uusi seurakuntatalo, Tarvasjoen seurakuntatalo, kirkot ja Halssin leirikeskus.

Liedon seurakunnalla on oma hyvätasoinen Halssin leirikeskus Sauvossa. Halssin leirikeskuksessa järjestetään vuosittain viisi rippikoulua. Rippikoulutyöstä vastaavat pappi ja nuorisotyönohjaaja hankkivat kunakin vuonna tarpeellisen määrän vuokratiloja muita leirejä varten.

2. TOTEUTUKSEN PAIKALLISET PERIAATTEET

2.1 Rippikoulun toteutus

Liedon seurakunnan rippikouluissa noudatetaan kirkon yhteistä rippikoulusuunnitelmaa. Tavoitteiden asettamisessa haluamme tämän lisäksi ottaa huomioon oppimistapahtumaan liittyvät keskeiset tekijät: oppijan, vuorovaikutuksen, oppiaineksen, oppimisympäristön ja opettajat. Nuoren tai ryhmän oppimisen edellytykset, elämäntilanne, aiemmin opittu ja ryhmän jäsenten kysymykset pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon.

2.2 Rippikoulun rakenne

2.2.1 Rippikoulun vuosikierto Liedon seurakunnassa

Syyskuu:

Ilmoittautuminen

Loka-marraskuu:

Ryhmiin jako

Rippikoulun aloitus, yhteinen messu kahtena peräkkäisenä sunnuntaina vanhemmille ja rippikoululaisille. Tarvasjoella on oma aloitusmessu.

Joulu-toukokuu:

Teemapäivät

Yhdessä tehty messu ryhmittäin. Valmistelu ja toteutus eri kertoina.

Vanhempainillat

Itsenäinen osallistuminen (riparimenot-kortti)

Tarvasjoen rippikoulun Yö kirkossa- leiri, sisältää yhdessä tehdyn messun. Korvaa toisen Lieto-päivistä.

Kesä-elokuu:

Intensiivijakso

Lieto-päivät (2 päivää), toinen päivästä ennen leiriä ja toinen jälkeen.

Leiri (8 päivää)

Konfirmaatio

Syyskuu:

Isoskoulutus alkaa

Talvirippikoulun intensiivijakso ja konfirmaatio ovat jo helmi-maaliskuussa.

2.2.2 Aloitukset, yhteiset tapahtumat ja seurakuntayhteys -jakso

Kaikki Liedon seurakunnan rippikoulut alkavat yhteisellä aloitusjumalanpalveluksella loka-marraskuun vaihteessa. Aloitustaloudenpalvelukseen osallistuvat myös huoltajat. Tässä tapaamisessa kerrotaan yleistä tietoa rippikoulun käymisestä, oman ryhmän aikatauluista sekä jaetaan Rippimenot -kortti. Kortti ohjaa nuoren osallistumista seurakunnan toimintaan ennen intensiivijaksoa. Rippimenot-kortissa ohjatut käynnit: (yhdessä valmisteltu messu, teemapäivä, yhteinen messu, messu). Yhteisessä tapaamisessa täytetään myös kaavakkeet, joissa kysytään tarkempia henkilötietoja sekä ajatuksia ja odotuksia rippikoulusta.

Kevään aikana ryhmät kokoontuvat ryhmien omiin kokoontumisiin, joissa muun muassa suunnitellaan yhdessä pidettävää messua sekä osallistutaan yhdessä Rippimenot-kortin tapahtumiin.

2.2.3 Intensiivijakso

Intensiivijaksoon kuuluu Lieto-päivät sekä leirijakso, joka toteutetaan joko leirimuotoisena tai yhtäjaksoisena päiväkouluna. Tavoitteena on, että rippikoulu vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä. Intensiivimuotoinen toteutus tukee yhdessäolon ja yhdessä tekemisen kautta vuorovaikutuksellista oppimista. Opetuksessa pyritään noudattamaan Rippikoulusuunnitelma 2017:ssä esitettyjä teemoja.

Liedossa intensiivijakso koostuu Lieto-päivistä sekä leirijaksosta. Ensimmäinen Lieto-päivä pidetään ennen leiriä, toinen leirin jälkeen. Leiri kestää seitsemän vuorokautta. Kuljetukset kesän leireille tilaa rippikoulutyöstä vastaava nuorisotyönohjaaja. Muut mahdolliset kuljetukset varaavat kunkin leirin ohjaajatiimi.

Päivärippikoulu kokoontuu kesällä kahden viikon mittaiselle intensiivijaksolle, jolloin päiväkokootumiset alkavat klo 9 ja päättyvät klo 15.

2.2.4 Konfirmaatio

Liedossa konfirmaatiot järjestetään mahdollisimman pian intensiivijakson jälkeen. Pääasiassa konfirmaatiomessut järjestetään sunnuntaisin klo 10. Muutamia konfirmaatiomessuja pidetään joko sunnuntaina klo 13 tai lauantaina klo 13. Konfirmaatio on koko perheen juhla ja sinne ovat kaikki nuoren läheiset tervetulleita. Erityisesti konfirmaatiomessuun kutsutaan nuoren kummeja. Yksi kummeista pyydetään siunaaman nuorta konfirmaatiossa.

Konfirmaatio valmistellaan ja toteutetaan yhdessä rippikoululaisten kanssa. Intensiivijaksolla konfirmaation suunnitteluun käytetään paljon aikaa, jotta juhlasta saadaan nuorten näköinen. Liedon seurakunnassa on yhteinen konfirmaatiomessun kaava, josta on tehty oma ohjelmalehtinen. Konfirmaatioryhmistä otetaan yhteiskuvan konfirmaation jälkeen, ja kuvan voi halutessaan tilata itselleen.

2.3 Rippikoulun opetukselliset asiat

2.3.1 Opetus

Rippikoulu on kirkon kasteopetusta, joka perustuu Jeesuksen antamaan kaste- ja lähetyskäskyyn. Rippikouluopetuksessa noudatetaan kirkkojärjestystä. *Seurakunnan tulee pitää rippikoulua, jossa nuoria perehdytetään kirkon yhteiseen uskoon ja ohjataan elämään seurakunnan yhteydessä. KJ 3:3 Rippikoulussa annetaan opetusta kirkolliskokouksessa hyväksytyn kristinopin mukaisesti. Käytettävät oppikirjat hyväksyy piispainkokous. KJ 3:4,1. 11*

Rippikoulut toteutetaan Rippikoulusuunnitelma 2017:n mallin mukaisesti. Rippikoulussa on rakenteellisesti neljä osaa: teemapäivät, jumalanpalvelukset ja nuorisotoiminta, intensiivijakso sekä konfirmaatio. Teemapäivien sisältönä ovat diakonia, lähetys ja musiikki. Jumalanpalvelukset ja nuorisotoiminta osaan kuuluu yhdessä valmisteltu messu ja itsenäinen osallistuminen seurakunnan jumalanpalveluselämään ja nuorisotoimintaan. Intensiivijakso sisältää kaksi Lieto-päivää sekä 8 leiripäivää. Intensiivijakson päätteeksi on ryhmän oma konfirmaatio.

2.3.2 Opetusmenetelmät

Opetuksen perustana on kaste- ja lähetyskäsky. Rippikoulu on kasteopetusta, jonka tehtävänä on auttaa nuorta ymmärtämään sitä uskon todellisuutta, mistä hän on tullut tai tulee pyhässä kasteessa osalliseksi. Liedon seurakunnan rippikoulua ohjaa kirkon yhteinen rippikoulusuunnitelma. Nuoren omat elämänkysymykset, kirkon usko ja rukouselämä kulkevat opetuksessa ja olemisessa rinnakkain toisiaan tukien.

Liedon seurakunnan rippikouluissa pyritään antamaan korkeatasoista ja oppimista edistävää opetusta. Tarkoitus on auttaa oppijaa itse prosessoimaan asioita ja jäsentämään ne aikaisemmin oppimaansa. Rippikoulussa on siirrytty oppitunneista laajempiin opetuskokonaisuuksiin ja käytetään laajasti erilaisia opetusmenetelmiä. Rippikoululainen saa seurakunnalta lahjaksi Raamatun ja virsikirja-katekismuksen, joita käytetään oppikirjoina. Opettaja voi käyttää opetuksen apuna myös rippikouluihin tarjolla olevia oppikirjoja ja opettajanoppaita. Rippikoulun ulkoläksyt löytyvät liitteestä 2.

2.3.3 Jumalanpalvelus- ja rukouselämä

Rippikoululaiset osallistuvat seurakunnan jumalanpalveluselämään heti aloitusjakson aikana, jolloin järjestetään erillinen messuopetustunti ja osallistutaan yhdessä ehtoolliselle. Tämän lisäksi nuoret osallistuvat jumalanpalveluksiin myös itsenäisesti.

Rippikoulun tarkoituksena on tarjota nuorelle mahdollisuus pyhän kokemiseen. Leirillä on joka päivä leirijumalanpalvelus 2-3 hartaushetkeä. Rippikoululaiset osallistuvat leirijumalanpalveluksen suunnitteluun ja toteuttamiseen pienryhmissä joka päivä. Jumalanpalveluksen valmistelu on jaettu viiteen eri ryhmään, joita ovat: liturgia-, saarna-, rukous-, musiikki- ja suntioryhmä. Työntekijöiden tulee tukea suunnittelua ja toteutusta. Jumalanpalveluselämää ja sen valmistelua rippikoulussa ohjaa yhteinen vihko, jonka päivittämisestä on vastuussa rippikoulusta vastaava pappi

Ilta- ja aamuhartauksia toteuttavat ohjaajat ja isokset. Leirillä jokainen nuori valmistaa itselleen myös rukoushelmet, joita käytetään hartauselämässä ja opetuksessa. Erillinen sakraalitila leirikeskuksessa tukee hartauselämää. Jos sellaista ei ole, sen voi rakentaa yhdessä rippikoululaisten kanssa.

2.4 Leirijakson keskeyttäminen

Ohjelma- ja turvallisuusvastaavalla on oikeus keskeyttää leiri jonkin nuoren osalta, mikäli hän katsoo sen tarpeelliseksi. Selkeä peruste keskeyttämiselle on päihteiden käyttö. Muita perusteita voi olla häiriökäyttäytyminen tai sopeutumattomuus yhteisiin sääntöihin.

Leirin keskeyttämisestä harkitessaan ohjelma- ja turvallisuusvastaava on yhteydessä kyseisen nuoren huoltajiin sekä kirkkoherraan. Mikäli päädytään keskeyttämiseen, ohjelma- ja turvallisuusvastaava neuvottelee huoltajan kanssa, miten käytännössä nuori palaa kotiinsa. Paluukustannuksista vastaa nuoren huoltaja.

2.5 Päihteet ja tupakointi leirillä

Liedon seurakunnan rippileireillä noudatetaan ”nollatoleranssia”. Päihteiden käytöstä seuraa välitön rippikoulun keskeytys. Päihteiden käytöstä tehdään lastensuojeluilmoitus.

Rippileireillä tupakkatuotteiden käyttö on kiellettyä alaikäisiltä. Yleisen turvallisuuden vuoksi seurakunnan leirikeskuksessa on tupakkapaikka parkkipaikalla. Tupakointipaikalla saavat olla vain täysi-ikäiset. Ohjelma- ja turvallisuusvastaavalla on myös oikeus poistaa leiriltä nuori, joka ei noudata päihteisiin liittyviä määräyksiä.

2.7 Leirivälineet ja ensiaputarvikkeet

Rippikoulutyöllä on paljon erilaisia leirivälineitä; ulko- ja sisäpelejä, soittimia, levyjä, askarteluvälineitä, kyniä ja papereita. Nuorisotoimiston varastosta kukin ohjaajatiimi kokoaa mukaansa leirille tarvittavan ”perussetin”. Kaikkia rippikoulutyöhön liittyviä välineitä säilytetään nuorisotoimiston varastossa.

Rippikoulutyöstä vastaava nuorisotyönohjaaja ja pappi tarkistavat ennen leirikautta ensiapuvälinelaatikot kullekin leirille mukaan otettavaksi. Ennen lähtöä ohjaajatiimin on kuitenkin syytä tarkistaa, että pakista löytyy varmasti kaikki tarpeellinen ja täydentää tarvittaessa. Ensiaputarvikkeita löytyy nuorisotoimiston varastosta.

Leirijakson jälkeen kaikki leirivarusteet sekä leiri- ja ensiaputarvikkeet palautetaan siististi nuorisotoimiston varastoon.

2.8 Eri työntekijäryhmien vastuut ja tiimityön toteutuminen

Ohjaajatiimi vastaa yksittäisen rippikouluryhmän suunnittelusta ja toteuttamisesta. Ohjaajatiimiin kuuluvat pappi, nuorisotyönohjaaja/diakoni, kanttori sekä leirijaksolla myös leiriavustajat (kausityöntekijät). Päävastuu opetuksen sisällöstä on papilla. Kirkkoherra nimeää vuosittain rippikouluihin ohjelma- ja turvallisuusvastaavat. Turvallisuusvastaavana on joko pappi tai nuorisotyönohjaaja. Tämä henkilö hoitaa leirin paperityöt, täyttää turvallisuusasiakirjan sekä mahdolliset onnettomuusraportit. Jokaisesta rippikoulusta tehdään rippikoulun päiväkirja, joka toimitetaan kirkkoherranvirastossa olevaan rippikoulukansioon. Rippikoulun päiväkirjan tekee rippikoulun pappi.

Liedon seurakunnassa ohjaajatiimi suunnittelee ohjelmarungon. Leirin työskentelyjaksot ja vastualueet jaetaan työntekijöiden kesken. Isot osallistuvat opetukseen, pienryhmien ohjaamiseen sekä iltahjelmien ja hartauksien toteuttamiseen. Leirillä pidetään joka ilta työntekijöiden ja isosten yhteinen palaveri, jossa käydään läpi kuluneen päivän tapahtumat ja suunnitellaan seuraavaa päivää.

2.9 Rippikoulun kehittäminen ja arviointi

Rippikoulun tulisi antaa koko elämää kantavia rakennusaineita nuoren elämään. Nuori arvioi omaa prosessiaan yksin ja yhdessä opettajan kanssa. Liedon seurakunnan rippikouluissa nuoren itse arvioinnin tukena käytetään oppimispäiväkirjaa. Rippikoulun pappi ja nuorisotyönohjaaja kommentoivat oppimispäiväkirjan tekstejä koko intensiivijakson ajan.

Jokainen rippikouluryhmä muodostaa rippikoululleen tavoitteet. Myös ohjaajatiimi miettii rippikoululle omat tavoitteensa. Rippikouluryhmä arvioi tavoitteiden toteutumista intensiivijakson aikana, sekä lopuksi. Intensiivijakson tai konfirmaation jälkeen ohjaajatiimi kokoontuu ja arvioi rippikoulua asetettujen tavoitteiden valossa. Lisäksi leiriläisiltä ja isosilta pyydetään palautetta intensiivijakson aikana leirin ohjaajista, sisällöistä sekä käytänteistä.

Rippikoulun tavoitteita arvioidaan ennen rippikoulun alkamista elo-syyskuussa palaute- ja suunnittelupäivässä, rippikoulun kuluessa ja toukokuun suunnittelupäivässä. Lisäksi Liedon seurakunnassa on järjestetty vuosittain rippikoulutyössä mukana oleville koulutuspäiviä. Pyrimme jatkuvaan itse arviointiin ja rippikoulutyön kehittämiseen.

3. VIESTINTÄ, TIEDOTTAMINEN JA MARKKINOINTI

3.1 Rippikouluun kutsuttavat

Liedon seurakunta lähettää syksyisin (syyskuun alussa) kutsukortin rippikouluun kaikille seuraavana vuonna 15 vuotta täyttävälle seurakunnan jäsenille. Nimi- ja osoitelista saadaan kirkkoherranvirastosta. Lisäksi Keskuskoululla, Jokilaakson pienryhmäopetuksessa sekä Ilmaristen ja Tarvasjoen yhtenäiskouluille käydään informoimassa tulevan vuoden rippikouluista. Liedon seurakunnan rippikouluun voi hakea myös muihin seurakuntiin kuuluvat, sekä ei-kirkkoon kuuluvat. Ryhmäjaossa etusijalla ovat oman seurakunnan jäsenet. Kirkkoon kuulumattomat nuoret kastetaan ennen konfirmaatiota rippikoulusta vastaavan papin toimesta. Kirkkoon kuulumaton nuori voi osallistua myös vain rippikouluun ilman, että häntä kastetaan tai konfirmoidaan.

3.2 Rippikouluun hakeminen ja ryhmäjako

Rippikouluun haluava nuori valitsee ilmoitetuista ryhmistä kolme, joille hän hakee. Kunkin ryhmän tavoitekokona on max 25 rippikoululaista. Ryhmäjaon tekee rippikoulutyöstä vastaavat nuorisotyönohjaaja ja pappi lähetettyjen hakemusten perusteella. Jaossa pyritään noudattamaan hakijan toiveita ryhmän, ajankohdan ja kavereiden osalta. Mikäli näitä ei voida täyttää, ollaan yhteydessä hakijoihin ja heidän perheisiinsä. Ryhmäjaot ilmoitetaan hakijoille lokakuun puolessa välissä. Valintaan voi hakea muutosta. Muutoksista ja ryhmäsiirroista päättää rippikoulutyöstä vastaavat nuorisotyönohjaaja ja pappi.

3.3 Yhteydet rippikoululaisiin ja rippikoululaisten huoltajiin

Liedon seurakunnassa rippikoululaisiin pyritään pitämään yhteyttä nuorille luontevin tavoin. Pääasiallinen tiedotuskanava on Liedon seurakunnan nettisivujen Nuorille-osio. Nettisivuilla on kaikki rippikoulua koskeva tieto. Myös rippikouluun ilmoittautuminen tapahtuu nettisivujen kautta. Nuoriin ollaan yhteydessä pääasiassa Whatsappin ja sähköpostin välityksellä. Rippikouluryhmät voivat muodostaa Whatsapp-ryhmiä, jos jokaiselta nuorelta on tähän suostumus.

Rippikoululaisten huoltajiin pyritään olemaan yhteydessä koko rippikoulun ajan. Rippikoulujakso alkaa yhteisellä messulla nuorten ja vanhempien kanssa lokamarraskuun vaihteessa. Toukokuussa on vanhempainillat. Rippikoulujen intensiivijakson aikana järjestetään vanhemmille ja läheisille vierailupäivä. Konfirmaatio kokoaa rippikoulun päätteeksi rippikoululaisen vanhemmat ja läheiset kirkkoon. Jokaisen ryhmän ohjaajatiimi vastaa yhteydenpidosta vanhempiin.

3.4 Erilaiset oppijat

Kirkkojärjestys (KJ 3:3) velvoittaa seurakuntaa pitämään rippikoulua. Kirkko kaikille –ohjelman mukaan päämääränä on seurakunta, joka ottaa tasavertaisesti huomioon kaikkien jäsentensä tarpeet.

Liedossa jokaisella nuorella on oikeus käydä rippikoulu. Liedon seurakunnassa ei järjestetä omaa rippikoulua erilaisista oppimisvaikeuksista kärsiville. Erityiset oppijat pyritään mahdollisuuksien mukaan sijoittamaan normaaleihin ryhmiin. Rippikoulutyötä tekevien osaamista erityisten oppijoiden ohjaamisessa pyritään aktiivisesti lisäämään koulutuksen avulla. Rippikouluun hakevien nuorten vanhempia kannustetaan informoimaan jo ilmoittautumisvaiheessa työntekijöitä oman lapsensa mahdollisista erityistarpeista. Tarvittaessa voidaan käydä keskusteluita myös erityisluokkien opettajien kanssa. Erityistä tukea tarvitsevalle nuorelle voidaan harkinnan mukaan palkata henkilökohtainen avustaja. Kehitysvammaiset nuoret ohjataan rovastikunnan yhteisiin erityisrippikouluihin.